

**Datum vergadering** : 7 november 2019

**Aanwezig:**

**Raadsleden:**

Leefbaar 3B : Don van Doorn, Wouter Hoppenbrouwer, Machiel Crielaard, Marjolein Gielis, Leon Erwich, Georgine Zwinkels, Johan Phillippens  
VVD : Alexander Kuipers, Nathalie van Bakel, Marloes Draak, Eric Kampinga, Ed van Santen, Mauriel van As, Matthijs Machielse  
CDA : Matthijs Ruitenbergh, Nelleke Bouman, Hans van der Stelt, Dave Bergwerff, Frans Ammerlaan  
CU : Kees-Willem Markus, Jurjen Dieleman, Paul Lieveerse  
WIJ Lansingerland : Leon Hoek, Petrine van Olst, Jan Jumelet  
D66 : Michiel Muis, Ineke den Heijer, Erik Jonker  
GroenLinks : Marco Ruijtenberg, Selgei Gabin  
PvdA : Petra Verhoef

**Voorzitter**

: Pieter van de Stadt

**Griffier**

: Marijke Walhout

**Wethouders**

: Simon Fortuyn, Kathy Arends, Albert Abee, Ankie van Tatenhove

**Afwezig:**

Leefbaar 3B : Jan Pieter Blonk, Henk Meester

**1. Opening en mededelingen**

De voorzitter opent de vergadering om 19.00 uur en heet aanwezigen van harte welkom. Vanavond is de begrotingsraad, waarin de raad het programma met bijbehorende budgetten voor het komende jaar gaat vaststellen, althans, daar gaat hij dan maar van uit. Voor een ieder wordt duidelijk wat de raad volgend jaar wil bereiken, wat er gedaan wordt en wat dat mag kosten. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Meester en de heer Blonk. De heer Dieleman en de heer Jonker zullen later aanschuiven. Mevrouw Van Bakel is later en de voorzitter mist mevrouw Bouman ook nog. De heer Erwich is ook later. Bij de koffie zal straks iets lekkers volgen. De voorzitter bedankt de raad voor de felicitatie en hij is ontzettend blij, dat hij zijn verjaardag vanavond met de raad mag doormaken.

**2. Trekken van het lot ter bepaling van het raadslid bij wie een eventuele stemming zal beginnen**

Mocht er sprake zijn van een hoofdelijke stemming, dan is nummer 13, mevrouw Gielis, de primus inter pares.

**3. Vragenhalfuurtje voor raadsleden**

Er zijn geen raadsragen aangemeld.

**4. Spreekrecht voor niet-raadsleden**

Niemand heeft zich hiervoor gemeld.

**5. Vaststelling van de agenda**

Er staat in feite één agendapunt op de agenda, de meerjarenbegroting. De agenda wordt ongewijzigd vast gesteld.

**6. Vaststelling verslag vorige vergadering**

Niet van toepassing.

**7. Lijst ingekomen stukken en overzichten afhandeling toezeggingen en moties**

Niet van toepassing.

**8. Besprekpunten:**

**8.a Meerjarenbegroting 2020-2023**

De voorzitter legt uit, dat er een nulde termijn gehouden zal worden. Alle fracties op volgorde van grootte worden in de gelegenheid gesteld om moties en amendementen in te dienen. Daarna zal de eerste termijn beginnen. Op volgorde van grootte krijgt iedere fractie dan ongeveer 10 minuten de tijd

om hun beschouwing op het ingebrachte en eventuele aanvullingen daarop kenbaar te maken. Er is door de griffier een overzicht van de aangekondigde moties en amendementen rond gestuurd. Er staan kruisjes bij, want de nummering van moties en amendementen geschiedt op volgorde van indienen. Op de website van de gemeente Lansingerland onder politiek en bestuur in de rechter kolom onder overzichten zijn alle amendementen en moties terug te vinden. Mochten er wijzigingen in moties en amendementen aangebracht worden, dan zullen die opnieuw worden gescand en in IBABS worden overgezet. Uiteraard zal de griffie er zorg voor dragen, dat na deze vergadering alles keurig netjes gesorteerd in alle publicaties staat met de stemmingsuitslagen. Dit ter wille van de bekendheid van de procedure. Hij gaat over naar de heer Van Doorn om een aftrap te geven namens zijn fractie.

#### *Nulde termijn*

De heer Van Doorn gaat er rustig voor zitten, want samen met de collega's van CDA, L3B en WIJ is het een lijvig document geworden.

#### **M2019-034**

De raad van de gemeente Lansingerland in vergadering bijeen d.d. 7 november 2019, gehoord de beraadslaging, overwegende dat in de planning en control (hierna P&C) cyclus op een systematische manier inhoud wordt gegeven aan het proces van richting geven (plannen en doen: uitvoering) en het op koers houden (actualiseren en controleren: bijstellen) van de doelen; de gemeente in de nota P&C (2017) de volgende (bron)documenten kent: kaderbrief, jaarrekening, zomerrapportage, begroting en slotwijziging; de P&C-cyclus voor zowel college als raad een essentieel middel is om invulling te geven aan hun taken en verantwoordelijkheden; de P&C cyclus inzicht geeft waar onze organisatie financieel en beleidsmatig staat in relatie tot de doelstellingen; dit inzicht in die mate leesbaar en actueel dient te zijn om als gemeentebestuur, indien nodig onderbouwd een afweging kunnen maken en eventueel tijdig te kunnen bijsturen. Van mening zijnde dat het noodzakelijk is om periodiek de bestaande P&C cyclus te evalueren; in de huidige begroting een onvoldoende specificering staat van de aan doelstellingen gekoppelde financiële middelen en resultaten; de zomerrapportage recent (2018) in de P&C cyclus van de gemeente Lansingerland de voor- en najaarsrapportage heeft vervangen en toe is aan een eerste evaluatie; de toezegging nummer T2019-086 meer kaders nodig heeft en de uitwerking vooral afhankelijk is van wat in de begroting is opgenomen aan doelen inclusief benodigd budget. Roept het college op de begroting en de zomerrapportage te evalueren en de gemeenteraad hier actief bij te betrekken. Daartoe het college opdraagt om in Q1 van 2020 een beeldvorming, met externe (ervarings) deskundigen, te organiseren hoe een begroting kan worden ingericht, waarbij vooral aan de orde komt hoe programma's, beleidsvelden, doelstellingen, kengetallen en normstelling met daarvoor benodigde budget kunnen worden ingericht en gepresenteerd. Na de beeldvorming ook in Q1 2020 in overleg te gaan met de commissie AB over verbetering van de begroting 2021-2024 en de zomerrapportage. In het overleg tenminste wordt besproken: het tijdstip en frequentie van rapportage documenten. In het overleg tenminste wordt besproken: de mogelijkheid tot het voorzien van concretere financiële en beleidsmatige informatie. In het overleg tenminste wordt besproken: of de huidige doelen met bijbehorende kengetallen en normstelling het meest relevante zijn en of deze nog voldoen om de relatie financiën en resultaat weer te geven. In het overleg tenminste wordt besproken: Haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de verbeteringen. In het overleg tenminste wordt besproken: de leesbaarheid van de P&C documenten met daarbij specifiek aandacht voor de inzichtelijkheid en doorwerking van nieuw beleid. In Q2 2020 met een voorstel te komen voor verbeteringen aan de begroting en zomerrapportage; als deze verbeteringsslag financiële consequenties heeft, deze aan de commissie AB voor te leggen. Indien nodig de P&C nota en financiële verordening 2017 aan te passen en ter vaststelling voor te leggen aan de raad en gaat over tot de orde van de dag.

De heer Kuipers zegt dat de raad vanavond weer bijeen mag komen om als democratisch orgaan een belangrijk besluit te nemen en dat gebeurt in alle vrijheid. De raad heeft ook de vrijheid om het met elkaar oneens te zijn en die vrijheid heeft men te danken aan het feit onder meer dat het land 75 jaar geleden is bevrijd. Om die reden dient de VVD een motie in.

#### **M2019-035**

Roept het college op om in lijn met de subsidieverordening en in samenwerking met onder meer de Oranjeverenigingen een mooi en uitdagend programma te maken voor de viering van 75 jaar vrijheid op 5 mei 2020; een voorstel hiertoe inclusief financiële gevolgen aan de raad voor te leggen in Q1 2020; hierbij een financiële richtlijn aan te houden van €0,75 per inwoner en gaat over tot de orde van de dag.

Is getekend door de fracties van L3B, CU, CDA, D66, GL, WIJ Lansingerland, PvdA en VVD. Dank u wel.

De heer Ruitenbergh heeft een motie 'sturen op het sociaal domein'. Deze wordt mede ingediend door L3B en D66.

#### **M2019-036**

Overwegende dat het sociaal domein ongeveer 25% van onze begroting is; inzicht in trends, zowel financieel, maatschappelijk als beleidsmatig, binnen het sociaal domein van essentieel belang is voor het gemeentebestuur om te (be)sturen; dit inzicht actueel dient te zijn om als gemeentebestuur, indien nodig, tijdig bij te kunnen sturen; er gekozen is voor een begroting op hoofdlijnen en een frequentie van een rapportage sociaal domein van 1x per jaar. Van mening zijnde dat het financiële belang van het sociaal domein groot is en dat dit vraagt om frequente (stuur)informatie voor de raad; het maatschappelijk belang van het sociaal domein groot is en dat dit vraagt om frequente (stuur)informatie voor de raad; met de huidige werkwijze de raad onvoldoende in staat is de kader stellende rol te spelen en het budgetrecht te weinig vorm en inhoud krijgt; dat het goed is om voor het sociaal domein naast de reguliere P&C cyclus aanvullende planning en control momenten te creëren, die gepresenteerd en besproken worden in de commissie samenleving; dat het niet nodig is om de uitgebreide jaarrapportage sociaal domein meerdere keren op te stellen, maar dat de aanvullende informatie op hoofdlijnen en op basis van financiële en maatschappelijke trends zeer gewenst is. Roept het college op om in samenspraak met de raad vooruitlopend op een aanpassing van de P&C cyclus een voorstel te maken voor een aanvullende rapportage voor het sociaal domein. Daartoe het college opdraagt om in Q1 van 2020 een beeldvorming, met externe (ervarings) deskundigen, te organiseren aangaande de P&C cyclus sociaal domein in het algemeen en tussentijdse rapportages voor de gemeenteraad specifiek. Na de beeldvorming in Q1 2020 in overleg te gaan met de CIE Samenleving over verbetering van de vorm van de begroting en de rapportages over het sociaal domein. In het overleg tenminste wordt besproken: stand van zaken op de onderwerpen Jeugd, Participatie en WMO, bijzondere ontwikkelingen bij beleidsaccenten sociaal domein en de financiën van deze onderwerpen. In het overleg tenminste wordt besproken: rapportages op hoofdlijnen en de frequentie van de rapportages. In het overleg tenminste wordt besproken: de wijze waarop trends op financieel, maatschappelijk als beleidsinhoudelijk terrein kunnen worden gepresenteerd in de rapportages. In het overleg tenminste wordt besproken: Haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de verbeteringen in de rapportages sociaal domein en gaat over tot de orde van de dag.

De heer Hoek heeft twee moties. De eerste motie heet 'structureel in gesprek met jongeren'. Voor het gemiddelde oplettende raadslid: WIJ heeft deze motie twee jaar geleden ook al ingediend, alleen toen werd er meer verzoekt om onderzoek te doen en om met resultaten te komen. Die resultaten zijn er wel. Ad hoc weet de gemeente jongeren goed te vinden, als hij de wethouder mag geloven. En dat gelooft hij ook, maar het gaat nu juist om het structurele karakter van dit verhaal. De voorzitter bedoelde met een kleine inleiding twee zinnen. De heer Hoek leest zijn motie voor:

#### **M2019-037**

Gezien het feit dat er in het coalitie akkoord staat opgenomen dat we in deze raadsperiode met jongeren spreken in plaats van over jongeren, willen we structureel inhoud geven aan dit uitgangspunt. Draagt het college op tijdens de midterm review van het sociaal beleid dit uitgangspunt nader uit te werken middels concrete voorstellen. Dit kan in de vorm van een jongerenraad of een jongeren burgemeester, maar ook andere vormen zijn denkbaar (bijvoorbeeld een jongerenpanel op social media, chillplek spreekuur). Zaak is wel dat de vorm structureel is en aansluit bij de jongeren cultuur en de middelen die daarbij horen. Er dient gekeken te worden naar een passende vorm voor de verschillende leeftijdscategorieën.

Hoe leuk zou het niet zijn als de festiviteiten straks m.b.t. de 75-jarige bevrijding gevierd zouden kunnen worden met de jeugdburgemeester aan de zijde van de heer Van de Stadt. Deze motie wordt gesteund door GL en de PvdA. Dan heeft hij nog een motie 'opvang van gewonde in het wild levende dieren'. Die wordt gesteund door L3B, D66 en GL.

#### **M2019-038**

Gezien het feit dat Wildopvang Delft in financiële problemen verkeert. Deze Wildopvang reeds 40 jaar kosteloos ook voor Lansingerland van toepassing is. Er geen alternatief is voor de opvang van gewonde, in het wild levende dieren. De Wildopvang in een Lansingerlandse behoefte voorziet (106 dieren in 2018). De stichting per 01-01-2020 stopt indien de financiële positie niet verbetert. Verzoekt het college per ommekeer in overleg te treden met de Wildopvang over voortzetting van de opvang van de gewonde in het wild levende dieren uit Lansingerland; op korte termijn (voor 31.12.19) een voorziening te treffen opdat de voortzetting van de opvang van in het wild levende dieren in het 2020 gewaarborgd wordt middels de inzet van de Wildopvang Delft; beleid te ontwikkelen omtrent de opvang van in het wild levende dieren en bij beleid hoort ook een stukje financiën; voor de jaren 2021 en volgende jaren in de begroting structureel budget op te nemen om de opvang van de in het wild levende dieren te garanderen; dit geheel voor de zomer 2020 terug te koppelen aan de raad.

Hij is benieuwd wat het kost. Hij heeft contact gehad met de Wildopvang en zij stellen dat het om ongeveer € 50 per dier zou gaan, dus dat zou om en nabij de € 5.000 zijn. Verder zegt hij niet dat opvang perse via de Wildopvang Delft zou moeten. Misschien zijn er alternatieven, dat weet hij niet, maar

Wildopvang Delft ligt het meest voor de hand omdat zij dat al 40 jaar naar volle tevredenheid doen. De motie is mede ondertekend door L3B, D66 en GL. Dank u wel.

De heer Markus dient twee moties in. De eerste is de motie 'dag van Lansingerland'.

#### **M2019-039**

De Raad van de gemeente Lansingerland, in vergadering bijeen d.d. 7 november 2019, gehoord de beraadslaging, overwegende dat het vertrouwen in het gemeente vergroot moet worden; de gemeente bestaat uit de burgemeester, wethouder, gemeenteraad en ambtenaren; vertrouwen niet alleen vergroot wordt met het maken van plannen en beleidsnotities; het gemeentehuis, ten onrechte, door een deel van de inwoners ervaren wordt als het "glazen huis"; het voor de samenleving niet altijd duidelijk is wat er in het gemeentehuis allemaal gedaan wordt; de gemeente dicht bij de samenleving moet staan; het uiteraard al zo is dat het college, de gemeenteraad en de ambtenaren veel contacten met de samenleving hebben; de Dag van Lansingerland kan dienen als een symbool van openheid en samenwerking van de gemeente en de samenleving; dit symbool kan bijdrage aan het verbeteren van vertrouwen in onze gemeente; er genoeg voorbeelden zijn te noemen om met elkaar binnen Lansingerland aan de slag te gaan: a. Dag meehelpen op het afvalbrengstation b. Dag meehelpen bij schuldhulpmaatje c. Samen met de wijkverpleging bezoeken rondes lopen d. Etc. Roept het college op om 1 keer per jaar het gemeentehuis te sluiten en aan de slag te gaan in heel Lansingerland; voor 1 juli 2020 terug te koppelen wanneer dit plaats gaat vinden en in welke vorm. Roept de raad op aan de activiteiten actief deel te nemen en gaat over tot de orde van de dag.

De tweede motie is de motie 'duidelijke informatie' en dat blijkt uit de motie, hoopt de CU.

#### **M2019-040**

De gemeenteraad van Lansingerland vergadert met elkaar op donderdag 7 november. Bij de bespreking van de begroting 2020-2023 heeft de raad een verzoek aan het college van burgemeester en wethouders. Voor het verzoek aan het college heeft de raad een aantal argumenten: 1. De gemeente gebruikt soms moeilijke woorden en zinnen in informatie voor inwoners. 2. Niet alle inwoners begrijpen deze informatie van de gemeente. 3. Informatie op taalniveau B1 is voor 80% van de mensen duidelijk. 4. Taalniveau B1 (eenvoudig Nederlands) is niet alleen voor mensen met een lager opleidingsniveau. Ook hoger opgeleiden en professionals lezen meestal liever teksten in eenvoudig en begrijpelijk Nederlands. 5. Een aantal gemeenten in Nederland gebruikt al beeldbrieven. 6. Beeldbrieven passen bij de tijd waarin veel mensen filmpjes kijken om aan informatie te komen. 7. De Rijksoverheid vindt het gebruiken van duidelijke taal door ambtenaren heel belangrijk. 8. Brieven en de website van de gemeente zijn al steeds beter te begrijpen. De raad heeft de volgende redenen voor zijn verzoek: 1. Het is belangrijk dat iedereen informatie van de gemeente begrijpt. 2. Over het gebruiken van duidelijke taal door de gemeente zijn nog geen afspraken gemaakt. 3. Als alle informatie voor inwoners op taalniveau B1 is, kunnen bijna alle inwoners dit begrijpen. 4. Filmpjes, infographics, en animaties in brieven en op de website passen in een tijd waarin steeds meer met beeld wordt gewerkt. Daarom heeft de raad de volgende verzoeken aan het college: 1. Om bij alle informatie, waar mogelijk, voor inwoners taalniveau B1 te gebruiken; 2. Om te onderzoeken hoe onze berichten en mededelingen duidelijk en begrijpelijk worden voor iedereen. Zoals bijvoorbeeld beeldbrieven, YouTube-filmpjes, readspeaker of QR-codes. Na dit verzoek gaat de raad weer verder met de andere werkzaamheden.

Mevrouw Den Heijer dient 4 moties in. De eerste zal ze toelichten en de drie andere worden toegelicht door haar collega de heer Muis. Ze start met de motie die gaat over duurzame doelen, die gesteld zijn, en waartoe deze motie oproept om zich daarbij aan te sluiten en ook bij het netwerk van de VNG. Ze zal dit wat meer toelichten in haar bijdrage. De motie luidt:

#### **M2019-041**

Overwegende dat de Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties 17 duurzame ontwikkelingsdoelen omvat (zie bijlage van alle 17 doelen), die ook voor gemeente Lansingerland relevant en belangrijk zijn; de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) gemeenten ondersteunt bij het invulling geven aan de duurzame ontwikkelingsdoelen via de VNG-campagne Global Goals Gemeente, bijvoorbeeld via het bieden van kennis, tools, communicatie en netwerk; inmiddels 66 gemeenten zich hebben aangesloten bij de campagne. Constaterende dat Lansingerland met haar eigen duurzaamheidsvisie inmiddels aansluiting zoekt bij 6 van de SDG's en ook op andere onderwerpen aan de slag is of wil gaan. Ook Lansingerland verder kan profiteren van ondersteuning vanuit de VNG en andere aangesloten Global Goals gemeenten, bij het behalen van haar duurzaamheidsambities; -Lansingerland op dit moment nog niet is aangesloten bij de Global Goals campagne van de VNG. Verzoekt het college: te verkennen om de gemeente Lansingerland aan te melden als Global Goals gemeenten.

D66 dient deze motie samen in met GL en de PvdA. Dan geeft ze nu het woord aan de heer Muis. De voorzitter geeft het woord aan de heer Muis.

De heer Muis heeft nog drie moties en die gaan allemaal over afval. Daar wordt al langer over gesproken, men is er al heel lang over aan het nadenken. De raad, de ambtelijke organisatie, het college en zo ook D66. Onder aanvoering van het nieuwe raadslid de heer Weerheim heeft D66 een excursie georganiseerd en daar komen deze drie moties vandaan. De eerste heet 'verlagen afvalstoffenheffing inwoners'.

#### **M2019-042**

Overwegende dat de gemeente Lansingerland er financieel goed voor staat; de meerjarenbegroting sluitend is; de afgelopen jaren is gezorgd voor verlaging van de lasten naar het niveau van vergelijkbare gemeenten. Van mening dat de verhoging van de afvalstoffenheffing met 20,8% haaks staat op dit ingezette beleid; de lastenverhoging voor veel huishoudens een forse tegenvaller betekent; inwoners niet in staat gesteld zijn om door ander afvalbeleid en daarmee samenhangend inzamelgedrag de kosten te verlagen. Verzoekt het college de stijging voor komend jaar (minus de eenmalige korting in 2019) bij de Kaderbrief 2021 ongedaan te maken en de lastenverlaging mee te nemen als kader bij het op te stellen nieuwe afvalbeleid.

Hij denkt dat een forse tegenvaller niet in B1 uitgelegd hoeft te worden. Deze motie dient D66 in met GL. Dan de tweede motie, die gaat over de openingstijden van het nieuwe afvalbrengstation.

#### **M2019-043**

Overwegende dat volgens het dienstverleningsconcept van Lansingerland de bewoner centraal staat; de gemeente zich dienstbaar opstelt naar wat de samenleving verwacht; er wordt aangesloten op de behoefte van de inwoner en ondernemer; het afvalbrengstation aan de Bosland 51 in Bergschenhoek toe is aan modernisering; met de upgrade een modern en veilig afvalbrengstation wordt gerealiseerd; inwoners in het weekend vaak tijd hebben om te klussen, te tuinieren, op te ruimen; er tijden en dagen zijn waarop de behoefte aan openstelling waarschijnlijk groter is; de wethouder de suggestie heeft meegenomen om te kijken naar openstelling op zondag; tijdens de beeldvorming bleek dat er vooralsnog niet uit wordt gegaan van andere openingstijden. Verzoekt het college na te gaan wat de behoefte is onder inwoners en ondernemers ten aanzien van de openingstijden van het afvalbrengstation; de raad bij de behandeling van het nieuwe afvalbeleid een voorstel te doen voor nieuwe openingstijden en -dagen passend bij de dienstverleningsvisie en bij een modern afvalbrengstation.

Deze motie wordt mede ingediend door PvdA en GL. Dan de laatste, die is iets langer. Afval scheiden loont.

#### **M2019-044**

Overwegende dat er een landelijke doelstelling is om in 2020 het aantal kilo's restafval per inwoner terug te brengen naar 100 kilo. Daarnaast het streven is om het scheidingspercentage te verhogen naar 75%. Lansingerland op dit moment nog niet aan de doelstelling voldoet. Het nieuwe afvalbeleid is vertraagd en dit jaar niet meer op de agenda van de raad komt. Het klimaat en de mens baat heeft bij een circulaire economie. Financiële prikkels het duurzaamheidsgevoel van inwoners kunnen stimuleren. In 2020 de afvalstoffenheffing stijgt met 20,8%. De grootste kosten worden veroorzaakt door de verwerking van restafval. De gemeente Woerden, als voorbeeld, een bewezen succesvol afvalbeleid heeft ingevoerd waarbij het belonen van inwoners centraal staat. Alle inwoners een standaard afvalstoffenheffing betalen, maar wie minder restafval aanbiedt en dus goed afval scheidt, wordt beloond met een korting op deze heffing. Minder restafval leidt tot een hogere korting die gelijk is aan de kosten die de gemeente uitspaart doordat er minder restafval verwerkt hoeft te worden. Op deze manier afval scheiden positief wordt benaderd en niemand er op achteruit gaat. Een gedigitaliseerd systeem de gemeente beter in staat stelt om het ophalen van afval efficiënter te laten verlopen. Van mening dat Lansingerland moet streven om de nationale doelstellingen te halen; Lansingerland een vooruitstrevend afvalbeleid verdient dat duurzaamheid centraal stelt; het leren van succesvol beleid in andere gemeenten van belang is; duurzaam gedrag moet lonen; een positieve benadering de voorkeur krijgt. Verzoekt het college in de beraadslaging naar een nieuw afvalbeleid een systeem waarbij afval scheiden positief beloond wordt (zoals bijvoorbeeld 'het nieuwe inzamelen' van de gemeente Woerden) mee te nemen en de haalbaarheid hiervan te onderzoeken voor Lansingerland.

De motie dient D66 mede in namens PvdA en GL. Dank u wel.

De heer Ruijtenberg dient vanavond twee moties en één amendement in. Om de volgorde van de overzichtslijst niet teveel in de war te gooien zal hij beginnen met de twee moties. De eerste motie dient hij in namens de collega's van D66 en WIJ. Onderwerp: zeg ja tegen de ja-ja sticker.

#### **M2019-045**

De raad van de gemeente Lansingerland in vergadering bijeen 7 november 2019, gehoord de beraadslaging, constaterende dat huishoudens op dit moment gemiddeld 32 kilo per jaar aan reclame drukwerk en huis-aan-huis bladen krijgt; er momenteel in Lansingerland gewerkt wordt met een opt-out systeem als het gaat om reclame drukwerk en huis-aan-huis bladen; de huidige nee-nee sticker niet door elke inwoner van Lansingerland gebruikt wordt, omdat het verkrijgen van de sticker als lastig ervaren wordt en geen positieve uitstraling aan de voordeur geeft; er in Amsterdam sinds 2018 gewerkt wordt met de ja-ja sticker met positieve resultaten. Overwegende dat de hoogste trede van circulariteit het voorkomen van afval is; een opt-in systeem een effectieve manier is om de hoeveelheid aan papierafval te verminderen; een opt-out systeem een systeem is waarbij de ontvanger moet aangeven dat deze geen reclame drukwerk en/of huis-aan-huis bladen wil ontvangen, een opt-in systeem is exact het omgekeerde, de ontvanger moet aangeven dat deze wel reclame drukwerk en huis-aan-huis bladen wil ontvangen, “geen drukwerk” gaat dus de norm worden; de duurzame keuze nu nog de meeste inspanning vraagt, als bewoners geen reclame drukwerk en huis-aan-huis bladen willen ontvangen moeten zij hier zelf een inspanning voor leveren; deze motie al eerder voorlag in juli maar op verzoek van de wethouder is teruggetrokken omdat deze wellicht een onderdeel zou gaan uitmaken van het nieuwe afvalbeleid. Roept het college op om effectieve communicatie te verzorgen naar alle inwoners van Lansingerland voor de invoering van een ja-ja sticker; dit te doen door middel van eenmalig een setje stickers naar huishoudens op te sturen, begeleid van communicatie; daarvoor een eenmalig bedrag te reserveren van € 20.000 vanuit de algemene reserve voor het begrotingsjaar 2020; indien de Hoge Raad besluit dat de ja-ja sticker een geldig instrument is, dit onderdeel te maken van het nieuwe afvalbeleid.

De tweede motie gaat over verduurzaming gemeentelijk vastgoed.

#### **M2019-046**

De raad van de gemeente Lansingerland in vergadering bijeen d.d. 7 november 2019, gehoord de beraadslaging, overwegende dat de gemeente heeft uitgesproken een CO2 neutrale bedrijfsvoering te willen hebben en de verduurzaming van het vastgoed een grote stap in deze richting is; uit onderzoek blijkt dat de cost of ownership bij het zwembad voor de komende 20 jaar met een miljoen euro kan afnemen door te verduurzamen (onderhoud en energie-inkoop zonder verduurzaming: 3 miljoen dus €150.000 per jaar, aanleg duurzame installatie en onderhoud: 2 miljoen, dus €100.000 per jaar); er voor de basisscholen al een berekening is gedaan voor de cost of ownership voor een termijn van 20 jaar en ook hieruit bleek dat in veel gevallen de kosten omlaag konden worden gebracht door te verduurzamen; er nog niet voor al het gemeentelijk vastgoed zo'n berekening is gedaan. Van oordeel dat er mogelijk geld in rook opgaat doordat de gemeente een deel van het vastgoed nog niet heeft verduurzaamd. Draagt het college op zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk een maand voor de behandeling van de begroting 2021 voor al het gemeentelijk vastgoed, waar dit onderzoek nog niet is uitgevoerd, te onderzoeken of de total cost of ownership voor een termijn van 20 jaar omlaag kan worden gebracht door te verduurzamen en de uitkomsten hiervan met de raad te delen en dit elke vier jaar te herhalen en gaat over tot de orde van de dag.

Hij dient deze motie in namens de gehele optimistische oppositie, zijnde GL, PvdA, WIJ en D66. Tot slot een amendement. Onderwerp: meerjarenbegroting 2020-2023.

#### **A2019-018**

De raad van de gemeente Lansingerland in vergadering bijeen d.d. 7 november 2019. Ondergetekende stelt het volgende amendement voor. Het beslispunt 1 : de begroting 2020-2023 vast te stellen', als volgt te wijzigen: 1. De begroting 2020-2023 vast te stellen, met dien verstande dat op pagina 13 bij paragraaf 1.7 de titel: 'Optimaal benutten van het burgerpanel met een maximum van vijf keer per jaar' wordt gewijzigd in: 'We zetten het burgerpanel ten minste vijf keer per jaar in'; de tekst van de eerste regel van deze alinea: 'We zetten het burgerpanel maximaal vijf keer per jaar in' wordt gewijzigd in: 'We zetten het burgerpanel ten minste vijf keer per jaar in, echter het college heeft de mogelijkheid hier door onvoorziene omstandigheden van af te wijken'. Toelichting. In het huidige raadsvoorstel is opgenomen dat het burgerpanel maximaal vijf keer per jaar ingezet zal worden. Van mening zijnde dat het burgerpanel een belangrijk adviesmiddel is en er reeds drie geoordeelde voorstellen tot het burgerpanel benoemd zijn, blijven er slechts twee consultatiemogelijkheden over. Gezien de vele belangrijke dossiers die er nog voor ons liggen in 2020 kan dit te weinig zijn. De indiener ziet graag de mogelijkheid om het burgerpanel vaker dan vijf keer per jaar in te zetten maar begrijpt dat het college hiervan af zou kunnen wijken wegens redenen die op dit moment nog niet inzichtelijk zijn.

Deze motie dient hij in mede namens D66. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef wil namens de PvdA graag een motie indienen: plan en budget, gratis RET OV voor AOW gerechtigden met een laag inkomen.

## M2019-047

Overwegende dat er alles aan gedaan moet worden om nog deze bestuursperiode het gratis OV voor ouderen met een kleine beurs te realiseren; het collegeprogramma 2018-2022 stelt dat we voor senioren de financiële drempel willen verlagen om gebruik te maken van het openbaar vervoer; eenzaamheid bij ouderen met kracht moet worden bestreden; gratis OV voor ouderen met een laag inkomen op het gehele regionale RET-net ook goed aansluit bij het plan van het college om in 2019 een onderzoek uit te voeren naar flexibel vervoer voor ouderen tussen de kernen en voor werknemers van de bedrijventerreinen; regiogemeenten als Rotterdam en Capelle aan den IJssel al veel ervaring op hebben gedaan met gratis OV voor ouderen in hun gemeente. Verzoekt het college om in overleg met RET en vervoersautoriteit metropoolregio een plan op te stellen om met ingang van 2021 gratis OV op het gehele RET-net voor Lansingerlandse ouderen met een laag inkomen mogelijk te maken; in de kaderbrief 2021 de raad een voorstel te doen om de budgettaire gevolgen van dit gratis OV voor deze groep te regelen en dit onder voorbehoud van de financiële ruimte, die de meerjarenbegroting 2021-2024 biedt.

De voorzitter stelt vast dat alle raadsleden, die verwacht werden, inmiddels zijn binnengedruppeld. De raad gaat beginnen met de eerste termijn en de voorzitter keert terug naar de fractie van L3B.

### *Eerste termijn*

De heer Van Doorn vindt het een mooie lijst om met elkaar door te nemen. Eerst de eigen ingediende motie, samen met WIJ en CDA, planning en control. Tijdens de bijdrage vorige week in de commissie was er een heldere rode lijn te ontdekken, veel vragen kwamen voort uit kengetallen. Het amendement van GL is daar o.a. een voorbeeld van. Hoe interpretere je die? Hoe mee om te gaan? Een discussie over stelposten, momenten waarop de raad invloed kan uitoefenen, behoefte aan rapportages, de nieuwe situatie van de gemeente t.o.v. waar het vandaan komt, waar het naar toe gaat, dat vraagt mogelijk ook om andere informatiebehoefte. Daardoor hecht L3B veel waarde aan deze motie, de handreiking om in gezamenlijkheid met elkaar naar een product te komen, waar zowel college als raad als ambtelijke organisatie baat bij heeft. Wat zijn de ideeën erbij? Door de planmatige aanpak, die men voor staat, ontstaat een model wat twee of drie kanten op werkt, als de kaders scherper gesteld worden om als gemeente en als raad in control te zijn en tijdig de goede keuzes te maken. De motie van de VVD en bijna de hele raad op één na: een fantastisch initiatief natuurlijk. Dat moet men met elkaar groot vieren. Laat men zich realiseren, dat de mensen die echt gestreden hebben het nog mee kunnen vieren en dat die momenten steeds minder haalbaar zullen zijn. Hij roept ook een ieder op om er echt een gedenkwaardig moment van te maken en om dat groots te vieren met elkaar. Sturen op het sociaal domein. De heer Ruitenbergh verwoordde het allemaal uitstekend en het ligt in het verlengde van de planning en control motie, om meer grip te krijgen. Dit is een belangrijk beleidsveld wat eruit gelicht wordt. Dat kan dan ook weer in die uitwerking als een mooi voorbeeld dienen voor andere beleidsvelden, om op diezelfde manier met elkaar tot de juiste informatiebehoefte en rapportagesets te komen, prima. De Wildopvang was ineens heel actueel en tegelijkertijd ook zorgelijk. Het is een gat in het beleid en daar zou een organisatie mogelijk de dupe van zijn. Het in gesprek gaan wil niet zeggen dat het een soort ongedekte cheque is, want men wil natuurlijk wel waarborgen hebben in 2020, dat waar voor betaald wordt ook geleverd wordt, maar die mensen moeten zeker geholpen worden. Voor nu is het geregeld en dan moet nagedacht worden hoe dat structureel te organiseren en welke kostenpost daarbij hoort. Dat is een heel logische volgorde in de stappen die in de motie staan. Structureel in gesprek met jongeren. Daar kan men moeilijk op tegen zijn natuurlijk. En dat is L3B natuurlijk ook niet. Dat hebben ze slim gedaan, want het stond in het coalitieakkoord van L3B, dus L3B is per definitie voor mét jongeren praten i.p.v. alleen maar over. Hij is wel benieuwd naar de reactie van de wethouder of er dan momenteel echt een probleem is op dat vlak. Op de website zag hij wat er met het initiatief 'pubers in de spotlight' allemaal gebeurt. Hij kan het zich haast niet indenken dat dat alleen maar door ouderen bedacht is. Dak eraf, escape game, de hackaton, Lansingerland jeugd, chillplekken, voorlichting m.b.t. gamen. Het sluit redelijk aan op wat jongeren doen en wat ze zelf aangeven, maar hij is benieuwd of er nog ruimte is. De heer Hoek geeft hem gelijk. Is het hem bekend dat met name het structurele karakter in de motie onderstreept wordt? Daar gaat het om. De heer Van Doorn kan zich niet indenken dat het een eenmalige actie is van het college, om drie of vier activiteiten te doen en om er dan mee te stoppen. Hij heeft het idee dat het structurele er in zit, maar hij is heel erg benieuwd naar de reactie van de wethouder, of een rapportage nodig is. Aan de andere kant is recent een motie aangenomen over burgerparticipatie en hoe dat beter ingevuld kan worden. Hij kan het zich zomaar voorstellen dat jongeren daarin een heel belangrijke doelgroep zijn. Als men met elkaar in gesprek gaat over de vraag hoe burgerparticipatie echt handen en voeten gegeven wordt op een manier die aanslaat in de samenleving, dat het lost komt van deze bureautjes, dan kan hij het zich voorstellen dat er een maatwerk aanpak krijgt met jongeren. Volledig op één lijn als het om de doelstelling gaat. Even kijken of een midterm review het grote verschil gaat maken in wat gedaan wordt, want het gaat er uiteindelijk om wat er gedaan wordt. Informatie van de gemeente moet voor iedereen duidelijk zijn. Dat zou zomaar uit het

verkiezingsprogramma van L3B kunnen komen, waar klantgedrevenheid en duidelijk communiceren prominent genoemd staan. Dus daar is L3B zeker niet tegen, zelfs voor. Waarom dan niet mee getekend? Want dat is dan de volgende vraag. Daar zit wel iets in, want het kan wel prachtig op papier geschreven worden en vervolgens moet het gedaan worden. Hij is dan wel benieuwd wat er nu nog voor nodig is, dat er nog meer gedaan gaat worden dan nu al wordt gedaan. Hij ziet hele goede ontwikkelingen als het gaat om de website, kort en bondig. Hij heeft begrepen, dat het vooral in de brieven zit en dat soort documenten. Dan is het prima om op te schrijven, maar hij wil eerst weten wat er echt nodig is om het te gaan realiseren. En nog veel belangrijker, en daar wil hij echt speciale aandacht voor vragen, en dat gaat over de zogenoemde readspeaker in mooi Nederlands. Dat lijkt iets simpels. Men kan de meest korte zinnen maken in de meest simpele taal, maar wie zwaar dyslectisch is, visueel beperkt, ongeletterd, dan kunnen de zinnen zo kort gemaakt worden als men wil, maar dan wordt het er voor die groep niet begrijpelijker door. Er is een readspeaker op de website, maar hij heeft begrepen dat die de achterliggende documenten niet voorleest. Dan heeft men op hoofdlijnen wat te pakken, maar dan zou hij dat soort instrumenten nadrukkelijker terug zien in de aanpak. Mevrouw Verhoef vraagt of hij dan misschien een punt aan het dictum zou willen toevoegen, zodat er ook extra aandacht voor mensen met dyslexie is. De heer Van Doorn zou dat zomaar willen, tenzij de wethouder straks zegt het te hebben. De heer Markus merkt op, dat de readspeaker expliciet in het dictum is opgenomen. Ze hebben elkaar al gevonden. De heer Van Doorn is het daar mee eens, het staat er ook in. Het gaat erom, dat dat ding momenteel niet goed werkt. Hij was er niet voor aan het pleiten om het specifiek op te nemen. Het is breder. Het is er en hij wil gewoon dat het ding werkt. Daar komt het eigenlijk op neer, want anders blijft men dingen opschrijven, maar hij wil gewoon dat dingen gerealiseerd gaan worden. Dus ze vinden elkaar op de inhoud, maar er zijn wat uitvoeringsdingen waar hij nog wat toelichting op wil voordat L3B definitief voor stemt. De dag van Lansingerland. De onderliggende spreekt L3B enorm aan: dicht bij de bevolking, weten wat er speelt. Maar dat zit voor een groot deel in de nieuwe lijn die het ambtelijk apparaat volgt. Het van buiten naar binnen werken. Dat kan men niet doen door er niet te zijn, want anders blijft dat ook een holle frase. In de omgevingswet zit van alles in om juist elkaar te bereiken, in gesprek te gaan en naar binnen te halen, de motie over burgerparticipatie raakt meerdere voorstellen, het invullen van doet men niet zonder met elkaar in gesprek te raken. Een dag het gemeentehuis dicht doen, deur op slot en buiten die verbinding zoeken: L3B vindt de actie goed, maar bij het middel om dat doel te bereiken heeft L3B twijfels. L3B ziet veel meer in een goed inwerkprogramma als nieuwe werknemers hier starten, waarbij verplichte stages gelopen gaan worden in het beleidsveld waarin men actief is. Daar is best wel wat creatiefs in te bedenken. Dan wel tussentijds een opfrisprogramma waarbij maatwerk geleverd kan worden, niet heel de dag de deur dicht. Hij vindt dit wel heel erg bij de verantwoordelijkheid van de gemeentesecretaris komen, hoe hij zijn organisatie wil aansturen. Hij wil het daar laten waar de verantwoordelijkheden horen als het gaat om de verbinding met de samenleving te maken van het ambtelijk apparaat. Dat neemt niet weg dat L3B inhoudelijk onderschrijft wat het doel is. Dan de moties van D66. Hij noemt ze bewust even in gezamenlijkheid, hoewel ze losse elementen, maar ze komen neer op de onvrede over het tijdspad waarbinnen het afvalbeleid het levenslicht moet zien. Tijdens de commissiebehandeling zei de wethouder dat er een brief aankomt m.b.t. hoe het ingevuld gaat worden. Toen was daar de reactie op met onvrede dat er nu nog niets ligt. Dit neemt niet weg dat wat er inhoudelijk in staat allemaal relevante thema's zijn en politiek geladen. Men kan verschillen m.b.t. wat er in staat, of men het erover eens is. L3B wacht even de reactie van de wethouder af op deze moties, of het inderdaad raakt aan de brief die naar de raad komt op korte termijn en de gesprekken die gevoerd gaan worden over al de uitgangspunten die in deze moties zitten. Of het nu te vroeg is, maar dat zou echt een verkeerde woordkeuze zijn, maar of op korte termijn niet hetzelfde gesprek gevoerd gaat worden. De heer Muis begrijpt wat de heer Van Doorn bedoelt. Eén van de drie moties gaat over de afvalstoffenheffing en de kaders die daarvoor in de begroting opgenomen kunnen worden, straks bij de kaderbrief. Natuurlijk kan het ook later, maar dit is wel het moment om te bepalen dat het een volgende keer er wel goed in komt te zitten, als men vindt dat het er nu niet goed in zit. Over de andere punten kan men het ook hebben bij de behandeling van het afvalbeleid, over de openingstijden. Neem dat mee in de overweging. De heer Van Doorn vindt het fijn te constateren, dat ook hij de heer Muis begrijpt en wat hij wil zeggen. L3B gaat dat zeker wel in overweging mee nemen. Dit neemt niet weg dat dit soort zaken integraal behandeld moeten worden en niet een element eruit. Het is altijd lekker om te zeggen: de kosten omlaag. Maar hoe gaat men dat volgend jaar doen en het jaar daarna. Een beetje hap snap. Het hoort echt bij elkaar, zeker als het gaat over de kostendekkendheid van het afvalbeleid, om daar niet mee te spelen. Op een andere motie wil hij graag de reactie van de wethouder, of Lansingerland onderdeel moet zijn van gemeente op Global Goals. Hij is niet helemaal diep thuis in het duurzaamheidsbeleidsstuk, maar hij kan zich herinneren dat het al gebaseerd is op die zeventien duurzaamheidsontwikkelingsdoelen. Wat gebeurt er voor verschrikkelijks in Lansingerland als de gemeente zich niet aansluit bij die gemeenten? Bant de VNG de gemeente dan? Of krijgt Lansingerland dan geen ondersteuning? Hij is benieuwd wat het effect is als de gemeente daar niet in mee gaat doen. De ja-ja sticker kan hij zich nog herinneren van een paar maanden terug. Toen zei L3B nee-nee. Als hij kijkt naar de situatie t.o.v. dat moment, want het is nog vrij recent, dus het is geen nieuw inzicht wat een paar jaar later veranderd kan zijn, dan ziet L3B nog geen aanleiding om de discussie van toen opnieuw te doen of het standpunt van toen te veranderen. Tenzij hij vandaag



overtuigd wordt in het debat, zal L3B die niet steunen. De voorzitter wijst hem erop, dat hij al 12 minuten bezig is. Iedereen heeft er recht op om er goed uit te komen, maar houd er wel rekening mee. De heer Van Doorn is er bijna. Toen hij begon aan deze begrotingsbehandeling had hij niet verwacht dat de raad 14 moties en een amendement te verhapen kreeg. Hij probeert het snel te doen. Waar hij nu in investeert in standpunten, hoeft hij aan het eind niet in te halen. De voorzitter is het daar mee eens. De heer Van Doorn gaat in op de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Als je dat zo leest, denk je: dat moet je doen. Hij is benieuwd naar de reactie van de wethouder hierop. Kloppen de aannames, die daar staan, dat er allerlei geld verdwijnt als sneeuw voor de zon. Het klinkt alleen maar goed, investeren in investeren. Er wordt gefocust op de opbrengsten, maar hij kan het zich zomaar voorstellen dat hier ook enorme investeringen aan ten grondslag liggen. Hij is dus erg benieuwd hoe dat financieel geduid moet worden, die twee zaken. Hij kan het zich ook voorstellen, dat de wethouder duurzaamheid hier al eens eerder over nagedacht heeft en dat hij niet denkt: dat is een wonderlijke, die had ik nog niet gezien. Dat er misschien iets over te zeggen is in het kader van opbrengsten, kosten, tijdspad. Dit heeft een versnelling in zich, dat is mooi, maar zorgt zo'n versnelling er niet voor dat andere doelen in het duurzaamheidsbeleid op de langere baan geplaatst worden? Loop men dan daar geen risico's op? Men kan nu wel alles snel willen, maar misschien zit er een bepaalde planning in. Ook was er een discussie over wat de organisatie aan kan. Wordt de organisatie niet verschrikkelijk overvraagd? Hij zou daar meer duiding in willen hebben, voordat er een standpunt ingenomen wordt. Het amendement van GL komt behoorlijk ver in de buurt van waar L3B voor staat: raadpleging van de mensen waar het om gaat, de inzet van al die middelen om meningen uit de samenleving te halen. Hij hoorde de wethouder zeggen dat er vijf staat, maar als het zes of zeven is, is het niet het beleid dat dat niet mag. Hij is eigenlijk benieuwd hoe die soepelheid gezien moet worden. Als het woord maximaal vervangen wordt door optimaal, komt het dan niet dichterbij de buurt van wat men mogelijk met elkaar bedoelt, als het gaat om de achterliggende gedachte van het amendement? Hij ziet hem het hoofd schudden, dus misschien gaan ze elkaar daar niet vinden. De heer Ruijtenberg legt uit, dat maximaal maximaal betekent. En optimaal geeft aan, dat vijf het meest ideale instrument zou zijn qua hoeveelheid. Daarom kan het woord maximaal niet vervangen worden door optimaal. De heer Van Doorn denkt dat het inderdaad is hoe men naar woordjes kijkt. De wethouder kennende zal hij niet zeggen dat de zesde keer na vijf onbespreekbaar zou zijn, maar het staat er niet, dus hij kan zich erachter verschuilen. Hij is benieuwd naar de reactie van de wethouder hierop. Dan plan en budget gratis RET OV. De PvdA schrijft wat men met elkaar al eerder heeft opgeschreven. Er komt een plan, er is een toezegging dat er op korte termijn een reactie komt. Inhoudelijk eens, maar ook overbodig om dat opnieuw vast te leggen met een motie, terwijl het al is vastgelegd in het coalitieakkoord en collegeprogramma. Hij heeft de toezegging van de wethouder gehoord, dat er op korte termijn een plan komt. Daar wil hij het bij laten.

De heer Kuipers wil allereerst zijn dank uitspreken aan het college voor deze begroting. Een prachtige begroting, daar mogen ze met zijn vijven trots op zijn. De moties en het amendement gelezen hebbende, die zich tamelijk in de marge bevinden, staat de kern van de begroting recht overeind. Dat is een compliment waard. Inderdaad, 15 moties en amendementen. Er zijn 8 partijen, twee termijnen, het college is ook nog een partij. Hij heeft zitten rekenen: dat levert 270 commentaren op vanavond. Hij hoopt dat de mensen die het volgen het interessant blijven vinden. Hij wil een klein beetje mee helpen door het in de eerste termijn zo te doen: hij behandelt alleen de moties en het amendement waar de VVD op voorhand tegen is. Dat dreigt een chagrijnige spreekbeurt te worden, maar niet getreurd, er blijven nog moties over, waarvan de VVD graag de reactie van het college wil afwachten. Goed opletten of u genoemd wordt. Motie 39 van de CU over het gemeentehuis: de VVD zal niet voor stemmen. De VVD vindt de gedachte die er achter zit best aardig. Hoewel, als het zuur uitgelegd wordt kan men denken dat de raad het ambtelijk apparaat verwijt niet te weten wat er buiten deze gemeentemuren zich bevindt. De heer Markus noemt niet alleen de ambtenaren in de motie. De gemeenteraad komt er genoeg in voor. Als de VVD het zuur vindt, dan geldt dat ook voor de raad, maar die zuurheid herkent hij niet. De heer Markus mag die zuurheid uitspreken van de Kuipers, maar hij is wat voorzichtig met mensen die hij niet kent. Hoe dan ook, het gemeentehuis een hele dag sluiten is een te groot offer voor het doel wat de CU nastreeft, dus daar zal de VVD niet voor zijn. Dan motie 42 van D66 over het verlagen van de afvalstoffenheffing inwoners. In het licht van de brief die vandaag is geplaatst over het hele afvalbeleid en dat daar nog burgerparticipatie volgt en dat bij afvalstoffenheffing mee speelt dat het structureel kostendekkend moet zijn, vindt de VVD het te vroeg. Het past meer bij een grotere afweging over het gehele beleid. Dat betekent dat de VVD tegen motie 43 van D66 zal zijn m.b.t. de openingstijden van het afvalbrengstation, hoewel de VVD hard meevoelt met D66 m.b.t. hoe fijn het zou zijn als dat afvalbrengstation eruit gaat zien alsof het 2019 is. Wethouder Fortuyn gaat daar straks iets moois over vertellen, want hij heeft dat in zijn hart gesloten. Motie 44 van D66 over het scheiden van afval, wat zou leiden tot een bepaald systeem, diftar. Hiervan heeft het college in zijn brief gezegd voor het afval toe te willen naar burgerparticipatie. De VVD heeft al bedacht hier een referendum over te houden. Als de burgerij vindt dat voor teveel restafval apart zou moeten worden afgerekend, zal de VVD zich daarbij aansluiten. Maar laat men eerst even afwachten wat inwoners daarvan vinden. De VVD is van mening dat referenda gerespecteerd moeten worden. De heer Muis hoort de VVD zeggen al te weten wat de wethouder gaat zeggen, dat ze een referendum willen doen om te weten wat inwoners willen. Maar de

raad zit hier als vertegenwoordigers namens de bevolking, dus hij is ook wel benieuwd naar zijn mening over de openingstijden. Het is niet heel spannend, het wordt in stemming gebracht en men is voor of tegen. De heer Kuipers wil hem die mening wel geven, maar dat zal de stemming over deze motie niet anders maken. Op zijn verzoek: ja, de VVD vindt dat de openingstijden bij het afvalbrengstation best ruimer mogen. Het ziet er nu wel erg uit als achterhaald en vies en niet passend bij de ambitie op het gebied van duurzaamheid. Daar moet zeker wat aan gebeuren, maar dat maakt de opvatting van de VVD over de motie op dit moment niet anders. Motie 45 van GL over de ja-ja sticker: GL vraagt om extra geld en daar is de VVD op tegen. Motie 47 van de PvdA over het gratis OV: er is een economische wet dat gratis niet bestaat. Gratis OV moet dan dus door iemand anders worden opgebracht. Amsterdam heeft het, maar die heeft een heel ander ambtelijk apparaat dan Lansingerland. Wat moet men? Een inkomenstoets doen om te kijken of mensen AOW hebben en eventueel nog een klein aanvullend pensioen. Dat moet ook gemeten worden. Ook moet een vermogenstoets gedaan worden. Mevrouw Verhoef denkt dat hij de hele riedel af wil gaan van wat er allemaal getoetst moet worden. Oorspronkelijk had de PvdA in haar verkiezingsprogramma staan: voor alle AOW gerechtigden, zonder die inkomenstoets, want dat is het geval in Rotterdam, Capelle aan den IJssel en nog veel meer steden. Dan hoeft helemaal niet getoetst te worden. Gratis betekent natuurlijk gratis voor degenen die hun pasje er niet meer langs hoeven te houden of wel, maar het kost hem niets. Natuurlijk moet dat worden opgebracht door de gemeente. Hij heeft helemaal gelijk. De heer Kuipers merkt op, dat als gratis OV wordt open gesteld voor iedereen die AOW gerechtigd is, dus inclusief mensen die een fors aanvullend pensioen hebben, dan is de VVD er helemaal op tegen, want er is een flinke rijke generatie mensen met AOW. Zij mogen dan gratis met de bus. En iemand met een modaal inkomen met kinderen boven de 12, die mogen 4 of 5 keer het volle pond afrekenen. Dat is toch belachelijk. In de optiek van de heer Hoek maakt vrij OV voor mensen met een smalle beurs onderdeel uit van het coalitieakkoord. Betekent dit nu dat de heer Kuipers afstand neemt van dit akkoord? De heer Kuipers denkt dat de vraag stellen hem beantwoorden is. Nee, natuurlijk neemt hij daar geen afstand van. Er is ook geen sprake van een inkomenstoets in het coalitieakkoord. De heer Hoek meent zich toch te herinneren dat gratis OV voor senioren met een smalle beurs daar wezenlijk in opgenomen staat. De heer Kuipers zegt dat hij het even opnieuw moet lezen. Dan spreken ze elkaar in de tweede termijn. Mevrouw Verhoef denkt dat het maar zo kan zijn, dat de wethouder straks met een toezegging komt, waar dan wel zo'n inkomenstoets in zit, maar dat hoort ze dan zo wel. Ze heeft de heer Kuipers net horen zeggen, dat het juist niet voor ouderen met een flinke beurs gedaan moet worden, maar juist voor alle mensen met een laag inkomen. Wil de VVD dat ze daar een motie voor opstelt om dat in stemming te brengen? De heer Kuipers is daar helemaal niet voor. In de lagere inkomens of mensen met een uitkering is al voorzien in het gebruik maken van het openbaar vervoer. Daar komt nog bij dat mensen boven de 65, ongeacht hun inkomen, sowieso 34% korting krijgen. Ze krijgt hem niet mee. Dan tenslotte het amendement van GL. Van het college komt nog een aantal beleidsstukken over inspraak en burgerparticipatie. Om het een uit te sluiten en het ander voor te schrijven, daar wordt de VVD niet warm van. GL zal de VVD niet aan hun kant vinden.

De heer Ruitenbergh sluit zich graag aan bij de woorden van de heer Kuipers, het compliment richting het college. Natuurlijk zijn er veel moties en één amendement, maar de basis staat als een huis en dat is hartstikke mooi. Daarmee kan men straks verder 2020 in. De verschillende moties en amendementen; ook hij zal proberen de top hoofdlijnen te houden, gezien de hoeveelheid. De motie van L3B m.b.t. planning en control cyclus en de motie die CDA heeft ingediend samen met L3B en D66 m.b.t. het sociaal domein en het verlengde daarvan, om vaker aan de voorkant te bedenken hoe de raad betrokken wil zijn en kaders wil stellen en hoe daar vervolgens over geïnformeerd worden: het CDA vindt het belangrijk om het sociaal domein er even uit te halen, want de importantie van het sociaal domein is dusdanig groot dat het goed is om hier specifiek over te spreken in de commissie samenleving, waar de deskundigen zitten. Het CDA denkt dat dit echt een goede discussie is om het te gaan voeren. De motie 75 jaar vrijheid: fantastisch initiatief van de VVD, om dat zo te doen. Het zal vast raadsbreed worden, dus dat wordt gedaan. Niet alleen voor de veteranen, die helaas steeds minder worden, maar natuurlijk ook voor de normale mensen, de jongeren, om iedere keer weer te bedenken hoe bijzonder het is dat wij vrij zijn. En om dat steeds weer te herinneren, dat dit niet vanzelfsprekend is. Structureel in gesprek met jongeren van WIJ. Bij de afgelopen raad of commissie is daar een toezegging over gedaan door wethouder Van Tatenhove of wethouder Fortuyn, dat dit onderdeel zal zijn bij burgerparticipatie. Het CDA wil graag even horen hoe dat ook alweer zat. Dan komt het CDA er op terug. De wildopvang. In het dictum bij puntje 2 staat: op korte termijn een voorziening te treffen opdat de voortzetting van de opvang gewaarborgd is. Natuurlijk, het CDA is ook voor wildopvang, daar kan niemand op tegen zijn. Het is goed om te kijken hoe goed met deze dieren om te gaan. Wat bij punt 2 staat, is best een stevige uitspraak. Op de website is te lezen dat ze bijna dicht dreigen te gaan, dat zij dat voor heel veel gemeenten doen. Alleen Lansingerland kan het nooit waarborgen, want daar zijn heel veel andere gemeenten voor nodig. Hij zou van de indieners en van het college willen weten of dit waar gemaakt kan worden of doet men een belofte die niet reëel is? De heer Hoek geeft hem gelijk, maar hij heeft aangegeven dat de heer Erwich contact heeft gehad met de wildopvang. Het gaat om een bedrag van ongeveer € 50 per dier. Dat geldt ook voor andere gemeenten. Die tijdelijke voorziening zou gaan om een bedrag van € 5.000 om deze wildopvang veilig te stellen. De heer Ruitenbergh begrijpt wat hij bedoelt. Dat zou het geval zijn als

alle gemeenten dezelfde houding heeft als Lansingerland. Dan zou het kloppen. Maar als alle andere gemeenten iets hebben van: het zal wel. Er waren ook gemeenten die geen 120 dieren hadden, maar 500 of 600. Als die de beurs niet trekken, dan kan Lansingerland dat niet waarborgen namens iedereen. De heer Van Doorn heeft begrepen, dat de gemeente Schiedam ook zijn verantwoordelijkheid pakt in deze. Hij heeft in zijn eerste gesprek gezegd, dat hij gewaarborgd wil krijgen dat die zaak daar wel open blijft om te doen wat er afgesproken is. Er wordt geen geld gedoneerd om een week later te horen dat ze niet meer bestaan. Dat spreekt voor zich. Natuurlijk gaan we geen geld weg geven. Voor de heer Ruitenber is dit helder. Dan de dag van Lansingerland van de CU. Die zal het CDA niet steunen. Dan de informatie, die duidelijk moet zijn. Hartstikke mee eens. Het CDA heeft het mede ingediend. Gemeenten voor Global Goals. Het klinkt prachtig, een lijst met 66 gemeenten. Wil Lansingerland dat ook worden? Eigenlijk weet hij helemaal niet wat dat betekent als de gemeente dat is. Zitten er verplichtingen aan vast? Moeten er dingen gedaan worden? Moet men dan verplicht bepaald beleid voeren? Dat zou hij eerst even willen weten, voordat hij met een dergelijke motie mee kan gaan. Mevrouw Verhoef merkt op, dat het toch fijn is om dingen te doen voor burgers rondom de Global Goals. De heer Ruitenber vindt dat heerlijk. Voordat het CDA dit wil doen, wil hij even weten waar hij voor tekent. Misschien zitten er wel allerlei verplichtingen aan vast, die hij helemaal niet overziet. Mevrouw Den Heijer wil het even feitelijk beantwoorden. De motie roept op om dat te verkennen. Het is belangrijk om er even naar te kijken, naar wat het betekent voor de gemeente. Ze weet dat er verder geen kosten aan verbonden zijn en dat gemeenten er zelf een invulling aan kan geven. Maar helemaal eens, dat het belangrijk is om te kijken wat men er precies aan heeft en of het meerwaarde oplevert. Daarom staat er een verkenning in. Maar dat men de doelen belangrijk vindt, staat er ook in. Het moet wel verkend worden of het zinvol is. De heer Ruitenber bedankt haar voor deze aanvulling. Dat neemt hij zeker mee in de overwegingen. Hij luistert ook nog even naar wat het college hiervan vindt natuurlijk. Dan het verlagen van de afvalstoffenheffing voor inwoners. Hier staat best wel een heel principeel iets. Tot nu toe, althans, zolang hij in de gemeenteraad zit en dat is al best wel een tijdje, is altijd het principe geweest dat de kosten van afval en afvalstoffenheffing een gesloten, kostendekkend systeem is. Eigenlijk wordt hier gezegd: dat willen we los laten. Dat is dus een heel principeel punt, wat hier naar voren wordt gebracht. Dat is niet iets wat op een achternamiddag besloten wordt. Dat zou echt onderdeel moeten zijn van nieuw beleid, als men dat al zou vinden. Dat het niet kostendekkend is, maar wat is een maximaal acceptabele afvalstoffenheffing en hoger mag het niet worden. Dan wordt uit de algemene middelen de rest bij gepast. De heer Muis denkt dat dit natuurlijk niet op een achternamiddag besloten moet worden. Maar nu is op een achternamiddag besloten om, ondanks dat het economisch heel goed gaat, voor de inwoners de kosten wel te verhogen. Dan zou hij ook graag de andere kan verkennen. Hij wil gelijk even een misvatting uit de wereld helpen: afvalstoffenheffing hoeft niet kostendekkend te zijn. Het mag worden aangevuld vanuit de algemene middelen, vanuit OZB of het gemeentefonds. Dat werd net gezegd, maar dat is dus niet zo. Wil de raad een voorschot nemen op een beter afvalbeleid, wat de burger minder kost? Dan kan dat tijdelijk gecompenseerd worden, maar hij begrijpt dat partijen dat niet willen, dat ze liever de rekening bij de inwoner neerleggen. Nou, dat mag, dat is een keuze. De heer Ruitenber vindt dat D66 de rol als oppositiepartij die rol met verve speelt. Alle waardering daarvoor natuurlijk. Het is helder dat het mag. Dat weet hij ook. In Lansingerland is tot nu toe altijd het uitgangspunt genomen dat zowel het rioolsysteem als het afvalstelsel gesloten systemen zijn. Dat is tot nu toe het beleid. Tot er nieuw beleid is, is dat nog steeds het beleid. Als men er anders naar zou willen kijken, dan is tarifiering ook een onderdeel van het nieuwe beleid. Het betekent natuurlijk heel concreet dat andere dingen niet gedaan kunnen worden, als er besloten wordt om vanuit de algemene middelen een stukje van de afvalstoffenheffing bij te leggen. Dus daar zitten keuzes in. Dan de andere moties. De moderne openingstijden van het afvalbrengstation. Vernieuwing van het afvalbrengstation vindt het CDA super belangrijk, dat heeft het CDA al meerdere keren aangegeven, dat dat een prioriteit is wat los zou moeten staan van het afvalbeleid, want hoe het nu is, is het niet van deze tijd. Een zeer grimmige omgeving, klimmen en klauteren om wat in bakken te gooien. De openingstijden worden er even bij gehaald. Voor het CDA hoeft het niet op zondag, dat zal D66 wel begrijpen. Het feit dat andere mensen op zondag kunnen tuinieren en klussen, dat is omdat ze vrij zijn. Het zou toch mooi zijn als mensen van Renewi ook op zondag zouden kunnen tuinieren en klussen en iets leuks doen met hun gezin. De heer Muis noemt de zondag als voorbeeld, omdat dat gevraagd is aan de wethouder. De wethouder heeft gezegd dat mee te nemen, maar het gaat ook om andere dagen. Hetzelfde als dienstverlening aan de balie. Het heeft geen zin om daar met heel veel mensen te zitten als er niemand komt. Ga kijken op welke momenten er behoefte is en misschien is het dan wel goedkoper of efficiënter. De heer Ruitenber denkt dat als het digitaal kan en men met een pasje de poort open zou kunnen maken, dan hoeft er misschien niemand te zijn en kan men toch wat brengen. Dan is het een ander verhaal, maar op dit moment is dat niet reëel. Laat men daar niet op vooruit lopen. Afval scheiden loont loopt ook vooruit op het nieuwe afvalbeleid en daar heeft hij al wat over gezegd. Over de ja-ja sticker is al eerder gedebatteerd. Toen heeft hij al aangegeven, dat de huis-aan-huis bladen ook een maatschappelijke functie hebben. Het is niet alleen afval, wat gesuggereerd wordt. Het zijn krantjes, die oud papier zijn, natuurlijk, maar ze hebben ook een maatschappelijke waarde. Mensen voelen zich verbonden met dit dorp, omdat ze die krantjes lezen. Het CDA zou het vervelend vinden als ze erop aangekeken worden met een ja-ja sticker: jij leest de Heraut nog op papier. De heer Ruitenber merkt op, dat mensen zich

verbonden voelen door de huis-aan-huis kranten hebben nog steeds de optie om deze te ontvangen d.m.v. het plakken van een sticker op hun voordeur, dat ze hem graag willen. GL heeft niet gesuggereerd dat deze kranten alleen maar afval zijn, maar men moet wel realistisch zijn, dat een heel groot gedeelte van de inwoners van Lansingerland de huis-aan-huis kranten rechtstreeks bij het oud papier gooit. Laat men er dan voor zorgen dat die mensen dat niet doen. De mensen die het echt willen, kunnen hem nog steeds gewoon ontvangen. De heer Ruitenbergh heeft daar een ander beeld bij. Heel veel mensen spellen het echt uit en lezen het. Misschien zijn dat later ja-ja mensen, maar hij zou niet willen dat ze een soort stempel krijgen, dat het niet goed is om dat nog te lezen. Ja-ja wordt de norm. Dat staat er: de norm. De heer Ruijtenbergh wil ervan af dat GL een stempel wil drukken op mensen, dat er een soort krantenschaamte moet zijn als men nog een papieren krant ontvangt. Dat wordt hier niet gesuggereerd. Er zijn nou eenmaal veel mensen, in de omgeving van de heer Ruitenbergh gelukkig niet en daar is GL blij om want zelf is hij ook nog een ouderwetse krantenlezer die zelfs nog het NRC op papier leest, een rechtse krant inderdaad, maar hij moet zijn bubbel verbreden. De heer Ruitenbergh hoort zijn mening. Hij leest de motie anders. Hij wil er nog iets aan koppelen. Ook voor de foldertjes. Lokale bedrijven folderen het meest en daar doet men lokaal inkopen en dat is ook duurzaam. Als gestopt wordt met folders is er de kans dat mensen meer online gaan kopen bij Bol.com omdat ze de lokale ondernemer niet meer zo snel tegen komen. De vraag is dus hoe duurzaam dit voorstel echt is als er wat langer en dieper over nagedacht wordt. De heer Jonker vraagt of de heer Ruitenbergh suggereert dat men papieren folders moet houden om de online revolutie tegen te houden. De heer Ruitenbergh zegt altijd: koop lokaal, dat is het allerbeste. Steun de eigen middenstand. Het zou mooi zijn als iedereen dat doet. Hij zou hier zijn oproep willen doen: koop alle Sinterklaas inkopen straks gewoon in het centrum. Als laatste de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Hij wil daarbij even de reactie van het college afwachten, want men mag natuurlijk nooit geld in rook op laten gaan. Hij wil even van het college horen hoe zij daar tegenaan kijken. Dan de RET, de motie van de PvdA. In het coalitieakkoord staat: eenzame ouderen. Dus niet ouderen met een laag inkomen. Voor de helderheid. Het is een motie, waarin hij de hand van haar voorganger leest. Een pijnlijk puntje uit het coalitieakkoord, wat nog niet helemaal is uitgevoerd in een motie om daar een debat over te voeren. Het staat in een mooie traditie. Mevrouw Verhoef vindt dat een heel rare opmerking van de heer Ruitenbergh. Het gaat ook bij de PvdA om een punt wat in het verkiezingsprogramma van de PvdA stond, zij het ruimer. Het is iets wat het college tot op heden nog niet heeft gedaan, terwijl juist ook de financiële drempel verlagen, letterlijk, in het collegeprogramma staat. Hij moet zijn eigen collegeprogramma iets beter lezen. De heer Ruitenbergh heeft het coalitieakkoord, waar zijn handtekening onder staat, net nog even gelezen. Het gaat nadrukkelijk over eenzame ouderen. Het is een middel om eenzaamheid tegen te gaan. Daar is deze maatregel voor. Het is inderdaad zo, dat er nog stappen gezet moeten worden en dat het college daarmee aan de slag gaat, dat is toegezegd. Hij heeft ze allemaal gehad, daar wil hij het bij laten. Dank u wel.

De heer Hoek gaat het kort houden. De motie van CDA, L3B en WIJ over de planning en control cyclus zal WIJ uiteraard steunen. Met de motie 'sturen op sociaal domein' heeft WIJ moeite. Er is juist een modus gevonden binnen de commissie samenleving, die voor WIJ bijzonder acceptabel is. Hij heeft niet het idee dat hij informatie mist. De raad wordt echt voortdurend op een goede manier bijgepraat, dus hij heeft hier geen behoefte aan. En zeker niet, zoals in de commissievergadering aan de orde is geweest, omdat men een kleine update krijgt van hetgeen er speelt. Over 'pubers in de spotlight' heeft de heer Van Doorn het gehad. Inderdaad puber in de spotlight. De huidige motie behelst veel meer, een bredere range van alle jongeren. Er zijn ook jongeren in de basisschoolleeftijd. Met name het structurele karakter wil WIJ echt borgen. De vorige motie die WIJ hierover heeft ingediend, is niet uitgevoerd. Dat is de reden waarom hij het nu wel geborgd wil hebben. Daar hangt hij ook een termijn aan, op voorstaan van de wethouder, die dat in de commissie heeft aangegeven. Laat men dat in een midterm review op een goede manier vorm en inhoud geven. Daar is hij het volledig mee eens, want dan kan dit op een goede manier geborgd worden. De heer Van Doorn luistert goed naar de heer Hoek, maar hij is op zoek. Heeft hij echt iets geconstateerd, waaruit bleek dat het volledig fout gaat of dat men groepen over het hoofd ziet. Daar is hij naar op zoek. Hij was benieuwd of hij daar signalen over had of voorbeelden. De heer Hoek, ook bij hemzelf, dat de focus gericht is op pubers, omdat zij wat mondiger zijn, maar het is nou ook juist interessant om te kijken hoe de echte jongeren betrokken worden bij de gemeente. Op 13 december zit hij weer in deze zaal. De burgemeester weet het nog niet, maar hij gaat het vertellen. Dan ontvangt WIJ weer twee schoolklassen om ze het spel van de democratie bij te brengen. Deze doelgroep wordt over het algemeen een beetje over het hoofd gezien. Hij wil gewoon alle leeftijdscategorieën, daar waar het gaat om jeugd, betrekken bij het beleid hier. De opvang gewonde dieren. Hij heeft een verrassing. De PvdA heeft hem vandaag een appje gestuurd, wat hij gemist heeft, maar zij zijn ook mede ondertekenaar. De goede teller kan dan bedenken dat hij binnen is. De motie van de VVD m.b.t. 75-jaar bevrijding ondersteunt WIJ van harte. Volledig mee eens. Een mooi gebaar. Volledig mee akkoord. De CU m.b.t. informatie van de gemeente. Zo'n motie had hij graag zelf willen indienen, want hij is het daar volledig mee eens. Er wordt toch vaak gepraat met moeilijke woorden, die wellicht wel te begrijpen zijn, maar inderdaad, de gemiddelde Lansingerland heeft daar moeite mee. Het is moeilijk te volgen. Hij is er een groot voorstander van, ook in de raadsvoorstellen. Soms zit hij een raadsvoorstel te lezen, en hij is redelijk bekend in dat wereldje, dat vraagt hij zich af wat ze nou eigenlijk willen. Als hij dat al

heeft, dan kan hij het zich voorstellen dat de gemiddelde inwoner daar ook moeite mee heeft. Prima voorstel, daar is hij de trotse medeondertekenaar van. Met de motie 'dag van Lansingerland' doet hij graag mee, geweldig. Zelf wil hij graag bij het afvalbrengstation, dat vindt hij altijd zo'n mooi bedrijf. Dan krijgt hij van zijn vrouw op zijn kop, want hij komt altijd met spullen terug. Het heeft toch een hoog mallepietje gehalte. Vroeger ging hij als jongetje op de basisschool altijd met zijn fietsje het oude vuil af. Hij kan ook geen container voorbij rijden zonder erin te kijken. Wat dat betreft een afwijking. D66 moet hij een beetje excuses maken, want hij had geen tijd meer vandaag om met zijn fractie te overleggen. Een aantal sympathieke moties, die voor een groot deel op de steun van WIJ kan rekenen. Afval scheiden loont, daar is WIJ het mee eens. Hij wil een beetje voor zichzelf praten. Alle inwoners eenzelfde afvalstoffenheffing laten betalen, maar hij mag toch veronderstellen dat er rekening gehouden wordt met grote gezinnen, omdat zij wat meer afval genereren. Voor de rest een goed initiatief om die prikkel erin te bouwen. M.b.t. de motie verlagen afvalstoffenheffing is hij benieuwd naar de reactie van het college. Eens met de heer Ruitenbergh, dat ooit afgesproken is dat dat kostendekkend zou moeten zijn. Hij vindt het niet vervelend om dingen los te laten, maar hij is wel benieuwd wat dat wellicht in het meerjarenperspectief voor gevolgen heeft. Moderne openingstijden afvalbrengstation. Ja, het afvalbrengstation is hoog nodig aan modernisering toe. Dat is hard nodig. Hij vindt wel dat naar de relatie met de kosten en verruiming van de tijden gekeken moet worden. Natuurlijk, alles kan uitgebreid worden qua tijden, maar het strookt niet met de vorige motie om de kosten terug te brengen. Het gaat de heer Muis er niet om om alle dagen en tijden te verruimen en 24 uur per dag 7 dagen per week open te zijn. Maar wanneer is het druk? Misschien moet er iets gewijzigd worden in de dagen en tijdstippen dat het open is. Het hoeft helemaal niet meer capaciteit te kosten. Voor de heer Hoek is dat helder. Het CDA vond hij wel opmerkelijk. Het CDA is niet voor een openstelling op zondag, omdat ze vindt dat de gemiddelde werknemer van Renewi ook op zondag op de bank mag zitten. Dan is hij benieuwd of dat ook voor de gemiddelde speler van Feyenoord geldt, want hij begrijpt dat de heer Ruitenbergh een trouw fan is van deze club en het ook regelmatig bezoekt, maar dat terzijde. Dan GL, het amendement m.b.t. de raadpleging van bewoners. WIJ is mede ondertekenaar, dus die zal WIJ steunen. De motie ja-ja sticker, daar zal WIJ ook een voorstander van zijn. Als dit het haalt, wat hij eigenlijk niet verwacht, maar het is een mooi initiatief en het is goed dat het nog een keer op tafel komt, want het is van de zotte dat er 32 kilo papier zo de container in gegooid wordt. De scholen hebben een wezenlijke bron van inkomsten m.b.t. het ophalen van oud papier. Als die motie het zou halen, moet daar nog wel even aan gedacht worden. De motie verduurzaming gemeentelijk vastgoed: een prima initiatief, zal WIJ volledig steunen. De motie van de PvdA is best sympathiek, maar WIJ heeft altijd gezegd dat het goed is dat men wil investeren in eenzame ouderen, maar hij vindt het niet goed dat ook de richting bepaald wordt. Het zou evenzogoed kunnen zijn dat hij een eenzame senior is en krap bij beurs, dat hij er de voorkeur aan geeft om met de heer Hoppenbrouwer synchroon te gaan zwemmen en om daar een stukje subsidie voor te krijgen. Mensen moeten keuzes gegeven worden. Het is echt niet van deze tijd dat de gemeente die keuzes bepaalt. Nee, als men daarin wil investeren, is het belangrijk dat aan mensen zelf de keuze gelaten wordt. Er wordt een bepaald budget vast gesteld. De één wil misschien gaan stijldansen en heeft daar het geld voor over, de ander heeft behoefte aan vrij openbaar vervoer en een volgende wil gaan synchroon zwemmen en wil daar het geld voor inzetten. Als het die kant op zou gaan, zou de PvdA volledig de steun hebben van WIJ, maar niet denken voor een ander. Mevrouw Verhoef vraagt hem om daar binnenkort over door te praten om een motie voor te bereiden, om eenzame ouderen of eenzame ouderen met een kleine beurs extra te ondersteunen. De heer Hoek zegt dat deze dan los gelaten moet worden, want in feite kan geld maar één keer uitgegeven worden. Hij is daartoe te allen tijde bereid, maar dan moet men het OV laten varen om een breder pallet aan te bieden. Als ze in die richting denkt, dan wil hij zeker met haar mee denken. Ze kent hem. Dank u wel.

De heer Markus heeft het kort nog over de motie 'duidelijke taal', want de heer Hoek heeft het al prachtig onderstreept als mede-indiener. Hem bereikt berichten dat brieven van de gemeente helaas nog lastig te lezen zijn. Dat geldt dan ook helaas vaak voor mensen die die brief wel zouden moeten lezen, omdat er dingen in staan waar ze iets mee moeten. Ze komen er dan eigenlijk verder door in de problemen. De CU vindt dat de gemeente dat te allen tijde moet zien te voorkomen. Dat is één van de redenen om als gemeente structureel in te zetten op duidelijke taal. Dan de motie 'dag van Lansingerland'. Hij merkt dat partijen dat best wel strikt uitleggen. Het gemeentehuis een dag dicht, dat kan niet en dat soort zaken meer. Het is voor de CU meer een symbool, een ludiek iets om te laten zien dat prachtige termen als 'van buiten naar binnen' en 'van binnen naar buiten' expliciet gemaakt worden met een voorbeeld. Een daad die de gemeente stelt. Natuurlijk zitten er allerlei haken en ogen aan, het gemeentehuis een dag dicht. Maar het gaat erom om over dat concept na te denken. De heer Kuipers zegt dat men de VVD al snel mee heeft met ludiek en semi-ludiek, maar in deze motie wordt expliciet opgeroepen om één keer per jaar het gemeentehuis te sluiten. De heer Markus merkt dat hij wellicht al iets meer geneigd is om deze motie te steunen, dus misschien vinden ze elkaar ergens in het midden. Het belangrijkste voor de CU is dat het gesprek aangegaan wordt. Het gemeentehuis is voor veel inwoners toch een ver-van-mijn-bed-show. Hoe kan dat met elkaar veranderd worden? Op die manier wordt er aan vertrouwen gewerkt. Laat men met elkaar het gesprek erover aangaan. De CU vindt het mooi om daar een duidelijk symbool aan te koppelen, wat dan de 'dag van Lansingerland' genoemd wordt. Dan over de

P&C cyclus en de motie over het sociaal domein. Die heeft hij even samen gevoegd. Hij herkent de oproep om eens goed over te praten over de P&C cyclus, hoe het dusdanig vorm gegeven kan worden, zodat de raad die sturingsinformatie krijgt die men nodig heeft. Bij elke begrotingsbehandeling, kaderbriefbehandeling, en noem alle onderwerpen maar op, komt dit onderwerp terug, dus het is goed om daar een keer stevig bij stil te staan. Het sociaal domein: de afgelopen jaren heeft men behoorlijk zitten fijn slijpen aan de jaarrapportage. Dat vindt de CU een prima rapportage, waarmee de CU voldoende informatie heeft om op te sturen. De CU vindt het wel goed dat grote afwijkingen terug komen in de documenten van de P&C cyclus. Dat mag best wat uitgebreider dan nu. Dus als die P&C cyclus verbeterd wordt met wat meer informatie rondom het sociaal domein, dan vindt de CU extra rapportages rondom sociaal domein niet wenselijk. De CU stemt dan ook voor de motie P&C cyclus, maar tegen die m.b.t. het sociaal domein. 75 jaar vrijheid: ja, het is een grote zegen dat dit land al 75 jaar vrij mag zijn. Het is goed om daar bewust met elkaar bij stil te staan. Vandaar dat de CU de motie mede indient. De motie dierenopvang. Er vloeit uit de dieren wel bloed, maar uit de motie niet. Nogmaals, er wordt aan de wethouder gevraagd het gesprek aan te gaan om te kijken wat eraan gedaan kan worden. Dat lijkt hem verder prima. Structureel in gesprek. Die motie herkent de CU. Er wordt ad hoc best veel gedaan met jongeren, vaak op pubers gericht. Goed om heel de doelgroep mee te nemen, maar de wethouder heeft toegezegd richting de heer Hoek dat het eraan komt. Hangt dat samen met de midterm review? Als dat elkaar niet bijt, dan kan de CU de motie van harte ondersteunen. Nogmaals: het is goed om jeugd in de volle breedte structureel te betrekken. De motie verlagen afvalstoffengeffing. Ook de CU heeft bij de begroting die kanttkening geplaatst, bij die verhoging. De CU gelooft niet dat gelijk maar verlagen de oplossing is. Een paar redenen. Er wordt te weinig afval gescheiden en daarom zijn de kosten gewoon ook hoger. Hij kan zich herinneren, dat de heer De Groot van de PvdA ooit heeft gezegd, in een debat hierover, dat als inwoners te weinig scheiden daar dan ook de kosten voor betaald moeten worden. In die zin is een verhoging helemaal zo gek nog niet. Dat vond de CU een nieuwe gedachte, maar zo gek nog niet. Daarnaast in lijn met CDA en WIJ: op voorhand al een soort budget vast te zetten, geeft veel ruimte weg als het gaat om oplossingen. Met elkaar moet goed gekeken worden naar welk afvalbeleid in deze gemeente past. Laat men niet aan de voorkant een budgetbepaling vast leggen, want daarmee schiet men misschien zelf in de eigen voet. Dan afval scheiden loont. De vraag of deze oplossing mee te nemen in het nog vast te stellen afvalstoffenbeleid als één van de mogelijkheden. Dat lijkt de CU geen gek idee. Global Goals. In de motie staat dat de gemeente gesteund worden door de VNG, die met goede ideeën komt en als soort vraagbaak geldt. Als dat zo is, ziet de CU er wel meerwaarde bij. De CU wil wel waarschuwen voor het aansluiten bij allerlei clubjes, die uiteindelijk veel tijd en moeite kosten. Het moet ook echt wel wat opleveren. Als er ondersteuning komt om dit soort doelen in de gemeente vorm te geven. De heer Jonker vraagt of hij zich ervan bewust is dat de doelen ondersteund worden door de algemene vergadering van de Verenigde Naties en ook door Nederland. Dat zijn de clubjes waar hij het dan over heeft. De heer Markus denkt dat hij hem verkeerd begrijpt. De gemeente kan bij verschillende groepen rondom doelen aansluiten. Het gaat hem erom, dat wel aangesloten wordt bij clubjes of groepen die ook echt verder gaan helpen. Het gaat dus niet om aansluiten bij de VN, dat lijkt hem duidelijk. Het zijn er nu 66 en het zou mooi zijn als dat getal snel verdwijnt en het er wat meer gaan worden. Dan moderne openingstijden afvalbrengstation. Een helder dictum. De CU heeft er moeite mee dat er nu al een voorschot wordt genomen, dat het dan ook op zondag open gaat. De CU vindt de zondag echt een dag van rust en om dat nou meteen op te geven, zonder dat er enige vorm van urgentie is, dat vindt de CU wat ver gaan en zal dan ook tegen stemmen. Het amendement m.b.t. het burgerpanel. Tijdens de laatste raadsvergadering is er een heldere motie neergelegd rondom burgerparticipatie, om dat heel goed te gaan optuigen. Daar past dit prima binnen. Laat men niet aan de voorkant allerlei opties mee geven wat er wel of niet mee genomen moet worden. De heer Ruijtenberg merkt op, dat de motie van de heer Philippens een opmaak was om in 2021 daadwerkelijk naar de nieuwe situatie toe te gaan. Heel 2020 wordt ervoor uitgetrokken om dit te gaan onderzoeken. Het amendement wil de mogelijkheid om ook in 2020 vaker dan 5 keer het burgerpanel in te zetten. Het is een soort voorschot t.a.v. de motie, die afgelopen donderdag is aangenomen. De heer Markus vindt dit een heldere toelichting. De wethouder gaf in zijn reactie aan, dat dat maximaal niet te breed of te smal gezien moet worden. Als er meer nodig zijn, zijn er meer nodig. Daar moet men niet al te moeilijk over doen. Dan de motie ja-ja. Daar had de CU de vorige keer ook al ja tegen gezegd. Men kent de CU als een consistente partij, dus dat zal de CU nu ook doen. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed. Prima idee. Enige maar: in hoeverre is het echt uitvoerbaar? Worden er dan niet allerlei berekeningen op de hals gehaald, die een hoop werk zijn? Als het kan graag, want zomaar gebouwen verduurzamen kan ook leiden tot kapitaalsvernietiging en dat is niet echt duurzaam. De laatste gratis OV voor ouderen met een kleine beurs. Er loopt een onderzoek hiernaar. Laat men dat onderzoek gewoon afwachten. De broedende kip is al vaker in deze raad aangehaald en dat geldt ook hier voor. Laat die kip voorlopig even broeden. Dat was het. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer blikt heel even terug. In de commissievergadering heeft D66 vooral stil gestaan bij de financiële kanten van de begroting. D66 heeft aangegeven, vanwege het scherpe begroten en de nieuwe manieren van geld vinden, zich wel een beetje zorgen te maken over de nieuwe financiële situatie. Dat gevoel is niet helemaal weg, maar tegelijkertijd heeft D66 door het debat ook wel voldoende overtuiging dat het college alles financieel onder controle heeft. De heer Markus vindt dit

interessant. D66 maakt zich zorgen over het scherp aan de wind zeilen, maar ondertussen wil D66 wel het geld van de afvalstoffenheffing terug geven. Hoe rijmt dat met elkaar? Mevrouw Den Heijer heeft ook gezien, dat er geld over is. Er is gezegd dat het allemaal kon, dus daar is D66 van overtuigd geraakt. Daarin gaat D66 nu mee. Dat was de laatste zin die zij uitsprak, voordat hij haar onderbrak. D66 heeft voldoende vertrouwen gekregen in de antwoorden, ook m.b.t. hoe het college het oppakt, zodat D66 kan instemmen met de begroting. De motie samen met CDA en L3B over sturing in het sociaal domein draagt bij aan dit vertrouwen. De motie P&C van L3B vindt D66 dan weer wat overbodig, want evalueren en verbeteren is onderdeel van het reguliere werk, maar D66 snapt dat het belangrijk is om te doen. D66 zal die verder niet mee indienen. Nu ook de financiële kant van de zaak voldoende belicht is en gecontroleerd, heeft D66 zich wat meer verdiept in de inhoudelijke koers van deze begroting. D66 ziet ook veel goede ontwikkelingen en is er trots op dat met elkaar veel bereikt wordt. Het college, de raad, de ambtenaren samen. Ook trots hoe de gemeente zich positioneert. Ze let er steeds meer op en steeds vaker hoort ze hoe leuk mensen het vinden om hier te wonen en ook hoe goed Lansingerland als partner met andere partijen optrekt. D66 hoopt dat men dit met elkaar kan vasthouden en verstevigen. In dat samen optrekken past die motie van de VVD heel goed, om samen dat feest van die democratie en vrijheid samen te vieren. D66 onderschrijft deze motie dan ook helemaal en hoopt dat er een mooi feest van gemaakt wordt. Ze denkt wel dat er nu enigszins haast bij geboden moet zijn, want 5 mei schiet al behoorlijk op. Voor de liefhebber heeft ze nog een heel mooi speldje over. Ze zal hem straks aan de burgemeester overhandigen om vast te beginnen met het vieren. Dit was even het positieve verhaal. Een doorn in het oog vindt D66 echt het afvalbeleid. D66 vindt echt dat er een oplossing moet komen voor het groeiende probleem rondom afval. Sinds het rapport van de rekenkamer, wat op zich voldoende urgentie uitsprak, heeft men nog steeds moeten wachten op het nieuwe beleid. Er is weinig urgentiegevoel zichtbaar bij het college. D66 vindt dat daar verandering in moet komen en daarom heeft D66 deze drie moties gemaakt, om dit toch verder een duw in de rug te geven en om meer urgentie te krijgen. Ze hoort ook, dat het college en de coalitie daarin de rijen redelijk sluit. D66 vindt het jammer dat daar geen beweging in komt. Als inhoudelijke koers voor de gemeente vindt D66 het van groot belang, dat de gemeente zich niet als op zichzelf ziet, maar als onderdeel van opgaven, die niet alleen lokaal maar ook regionaal, nationaal en ook mondiaal zijn. Denk aan het tegen gaan van discriminatie, armoede en het zorgen voor een veilige en gezonde omgeving. De duurzame ontwikkelingsdoelen, zoals die door de VN en alle lidstaten, inclusief de Nederlandse regeringspartijen aanvaard zijn, is een belangrijk kader. Daarom dient D66 ook die motie in. Het is een belangrijk kader, leidraad en kapstok. Samen zorgen deze doelen ervoor dat er goed gezorgd wordt voor deze gemeente en de mensen in de gemeente en voor de aarde. Het zijn ook niet perse allemaal nieuwe dingen, die gedaan moeten worden. Sommige dingen worden al gedaan, want in de Lansingerlandse duurzaamheidsvisie staan al zes van deze 17 doelen en de behoefte en de wens om daarbij aan te sluiten. Het is een logische stap om die doelen breder te trekken naar die andere doelen. Verder is de aansluiting bij dat netwerk van Global Goals gemeenten eenvoudig en kosteloos, maar D66 vindt het belangrijk dat wordt onderzocht of er binnen de raad draagvlak is om ermee aan de slag te gaan. D66 is overtuigd van die meerwaarde, maar ze snapt dat andere partijen willen dat het verder wordt uitgezocht. Als deze motie gesteund wordt, kan dat met elkaar bepaald worden. De heer Kuipers hoort haar zeggen dat ze het belangrijk vindt om ermee aan de slag te gaan. Maar de vraag van een hoop andere partijen is: waarmee gaan we dan aan de slag? Wat wordt dan van ons verwacht? Er staan dingen in over werelddoelen en iedereen naar school. Dat zijn geen dingen die hier spelen. Wat wil D66? Mevrouw Den Heijer zegt dat in de uitwerking een bepaalde mate van vrijheid zit. Niet elk doel is voor elke gemeente precies van belang. Gemeenten maken zelf een keuze, maar het is een belangrijk kader en kapstok, waarin men laat zien breder te denken dan alleen de eigen gemeente, maar ook bijdraagt aan de rest van deze wereld. Als daar veel meer mensen mee werken, is er ook een gezamenlijk kader om mee te werken. Als hij goed nadenkt, zijn veel dingen wel van toepassing in deze gemeente. Er is geen oceaan in de buurt, maar wel mensen en kinderen die thuis zitten omdat ze niet naar school kunnen gaan. Dat is in Lansingerland ook aan de orde. Misschien niet in grote mate zoals in ontwikkelingslanden, maar het is wel belangrijk te beseffen dat ze er zijn. Het is een belangrijk kader. Ze kan het zich voorstellen dat dit bij de omgevingsvisie een belangrijke plek gegeven kan worden, vandaar dat D66 dit wil aandragen als kader om verder mee aan de slag te gaan. De heer Kuipers hoort over kaders en kapstokken, maar dat maakt hem nog niet heel veel wijzer. D66 komt met deze motie en moet dan ook een beetje zijn best doen. Dat bedoelt hij niet vervelend. Het is misschien wel een prachtig initiatief, maar hem is nog steeds niet duidelijk wat D66 wil. Ja, het is belangrijk om ermee aan de slag te gaan, maar wat gaan we doen dan? Dat bedoelt hij niet vervelend. Mevrouw Den Heijer is hartstikke blij met zijn vragen, want het is goed om het er samen over te hebben. De heer Jumelet denkt dat onderwerpen die Lansingerland niet rechtstreeks gelden, zoals maatschappelijk inkopen, een plaats kunnen krijgen in de gemeente. In die zin kan de gemeente er wel verantwoordelijkheid in nemen in bredere zin, bijvoorbeeld in MVI. Mevrouw Den Heijer vindt dat een mooi concreet voorbeeld. De vorige keer is hier de ceremonie besproken, dat de gemeente dat belangrijk vindt, dat past ook in de uitwerking van één van de doelen, namelijk dat iedereen gelijk moet worden behandeld. Het erkennen van deze doelen zorgt ervoor dat op een doe-niveau met elkaar hierover gediscussieerd kan worden i.p.v. dat men op allerlei ceremonies gaat zitten. Er kan steeds gerefereerd worden aan het doel wat men belangrijk vindt, namelijk dat men vindt dat mensen gelijk behandeld

moeten worden. Ze weet dat hij de man is van de ceremonies en dat gunt ze hem van harte en dat moet hij ook vooral blijven doen, maar het is ook wel belangrijk om die ceremonie in een breder kader te kunnen plaatsen. Daar zijn deze doelen eigenlijk voor bedoeld om ook een abstractie hoger te kijken waar aan gewerkt wordt. Ze hoopt dat ze hiermee enigszins heeft kunnen overtuigen. Veel van de dingen die al gedaan worden, zijn te plaatsen in dit kader. Het is een stuk bewustwording om op een hoger niveau met elkaar te praten over waar we nou naar toe willen. Ze denkt dat ze hiermee haar bijdrage heeft gehad, maar ze moet nog wat moties en een amendement behandelen. Ze heeft er al een paar gehad, een paar nog niet. Samen met GL dient D66 het amendement voor de burgerparticipatie in. Belangrijk om dat nu een plek te geven, die uitwerking komt dan later wel, maar er moet rekening gehouden worden met eventueel meer panels. De motie ja-ja is helemaal in lijn, zodat er een duwtje wordt gegeven m.b.t. het afval. Men kan wel dingen vooruit schuiven omdat men moet wachten op het nieuwe beleid, maar op een gegeven moment is dat wel een beetje klaar. Dat moment is nu wel aangebroken. Het verduurzamen van vastgoed dient D66 ook mede in. De motie van WIJ, praten met jongeren i.p.v. over jongeren, is natuurlijk een heel sympathieke motie, die D66 een tijd geleden mede heeft ingediend. In die zin steunt D66 die ook helemaal. Ze heeft wel het idee, dat afgesproken is om deze discussie bij burgerparticipatie en visievorming te brengen. Daar heeft het een heel belangrijke plek. Ze zou willen vragen om de motie aan te houden tot die tijd, omdat het daar helemaal tot zijn recht komt. De heer Hoek hoorde haar aanvankelijk zeggen dat D66 hem steunt. Mevrouw Den Heijer steunt hem inhoudelijk ook helemaal, maar ze zou hem zo graag in de grotere context van de participatie willen zetten, want daar zijn nog veel meer dingen die met elkaar besproken worden. Jongeren zijn een belangrijk onderdeel van participatie. Het zou mooi zijn als het daar een plek gegeven kan worden. Ze vindt het ook prima om hem nu te steunen en aan te nemen. De heer Hoek wil daarvan uitgaan. Mevrouw Den Heijer vindt het jammer. Iedereen heeft ervoor gekozen om die motie niet in te dienen, WIJ doet het dan wel. Dat is hun goed recht, maar de vorige keer heeft iedereen de motie min of meer gesteund. Ze ziet het als onderdeel van die visie. Hij is daarmee eigenlijk helemaal niet nodig. De heer Hoek is blij dat D66 hem steunt, laat dat duidelijk zijn. Hij wil dan toch adviseren om de motie van 2 november 2017 door te lezen. Daar zitten echt verschillen in. Met betrekking tot deze motie is hij op de midterm review uit gekomen, mede op aanraden van de wethouder en dat vond hij een goede gedachte. Mevrouw Den Heijer gaat er dan even over nadenken. Bedankt voor de informatie. Dan de wildopvang. Die dient D66 mede in. Wel vindt ze het belangrijk om die financiële consequenties inzichtelijk te hebben. Daarvan is D66 overtuigd, dat ze dat ook inzichtelijk krijgen. Zelf heeft ze weleens een egeltje aangereden. Toen heeft ze hen gebeld en ze waren ontzettend vriendelijk, dus ze stemt ook wel een beetje in over de emotie. Ze hebben heel goed geholpen, hoewel de egel het niet heeft overleefd. Helaas. Maar hele goede club wat dat betreft. Dan sturen op sociaal domein, die dient D66 mede in. Gratis OV. Ze prijst de PvdA om de coalitie goed scherp te houden m.b.t. wat ze hebben afgesproken over gratis OV, echt fantastisch dat ze dat doet. Maar D66 is altijd consequent tegen deze motie. De heer Kuipers vraagt wat de coalitie dan heeft afgesproken volgens haar. Mevrouw Den Heijer heeft het ook even gelezen, maar ze kan het nu niet precies oplepelen. Waarom vraagt hij haar wat er in het coalitieakkoord staat? Dat kan hij toch beter zelf doen? Er staat in dat de drempel verlaagd moet worden, zodat ouderen meer toegang kunnen krijgen tot openbaar vervoer. Moet ze nog meer exegese toedichten? De heer Kuipers is vooral benieuwd naar het woord gratis. Dat maakt mevrouw Den Heijer niet uit. Het is niet helemaal hetzelfde, maar de PvdA houdt de coalitie scherp daarop en dat vindt ze te prijzen. 75 jaar vrijheid: daar doet D66 aan mee. De motie planning en control: daar heeft ze al iets over gezegd. De motie 'dag van Lansingerland': daarmee sluit ze aan bij de rest van de raad, die allemaal aangeeft, dat de bedoeling goed is, maar dat het teveel zit op de manier waarop dat moet gebeuren. Het kan ook al concurrentie gezien worden van de actie NL.doet en dat wil D66 natuurlijk absoluut voorkomen. Het ligt ook dicht bij de verantwoordelijkheid voor de organisatieontwikkeling, dus daar wil D66 niet in mee gaan. De motie over informatie van de gemeente moet duidelijk zijn: daar hebben ze het even over gehad. Het is echt heel sympathiek. D66 snapt de gedachte daarachter. Aan de andere kant vroeg men zich af of er nu heel moeilijk wordt gecommuniceerd door de gemeente. Ze vindt het altijd heel duidelijk. De heer Markus zegt dat het antwoord ja is. Er zijn genoeg voorbeelden en geluiden te horen in de samenleving, dat mensen moeite hebben met brieven die de gemeente verstuurt. Dus op de vraag of het voorkomt, is het antwoord ja. Mevrouw Den Heijer ziet geen probleemanalyse. Is die ergens? Is er een rekenkamerrapport? Nee? Ze zit even te zoeken naar de noodzaak. De heer Markus vindt het jammer, dat er een hele analyse aan ten grondslag moet liggen. Men moet aansluiten bij Global Goals, aan afval scheiding doen, daar liggen ook geen rapporten onder. Er zijn gewoon duidelijke aanwijzingen in de samenleving, dat er echt problemen zijn met mensen, die moeite hebben met brieven die de gemeente verstuurt. Ga eens praten met Schuldhulpmaatje of een vergelijkbare club bij Humanitas. Dan hoort ze de voorbeelden echt wel. De heer Jumelet mag misschien mevrouw Den Heijer uitnodigen om gewoon op google in te typen 'lezen en schrijven punt nl'. Hij citeert. Veel mensen hebben moeite met schrijven en lezen. Het gaat om 1 op de 6 mensen in Nederland. Even cijfers. Dat is wel voldoende analyse, toch? Mevrouw Den Heijer begon daarmee. In de fractie heeft ze het er over gehad, wat dit is. Aan de ene kant zijn dit de gegevens en aan de andere kant: niet iedereen heeft daar dezelfde ervaring mee. Maar ze gelooft hem. Ze wil heel graag van de wethouder horen wat het betekent als dit ingevoerd wordt, wat de reactie daarop is. D66 laat het hiervan afhangen hoe met deze motie om te gaan. Dan is ze door alles heen. Dank u wel.



De heer Ruijtenberg zal trachten het kort te houden voor iedereen. Ingaand op de eigen motie over de CO2 neutrale bedrijfsvoering: deze motie heeft GL ingediend n.a.v. de brief van het college m.b.t. verduurzaming zwembad De Windas. Uit het onderzoek bleek, dat er ontzettend veel voordeel te halen is door te investeren in verduurzaming. Voor basisscholen is dat inmiddels gedaan, maar er is nog veel meer gemeentelijk vastgoed waar dat niet gedaan is. Daarom roept GL op om in ieder geval over te gaan tot zo'n onderzoek. Soms gaan de kosten nu eenmaal voor de baten uit. Dat realiseert GL zich. Men kan ook hieruit concluderen dat het voor bepaalde panden nog niet handig is om hier nu een investerings- of verduurzamingsvoorstel te maken. Dat kan ook een uitkomst zijn, maar dan weet men het in ieder geval, dan is het inzichtelijk. Daarom zijn oproep in deze motie, puur om inzicht te krijgen. Dan de motie over de ja-ja sticker. Zoals hij al zei in zijn debatje met zijn naamgenoot: het is helemaal niet de bedoeling dat er een soort krantschaamte of huis-aan-huis-folderschaamte opgewekt wordt, maar het is nu eenmaal een feit dat veel mensen hun folders en kranten ongelezen de klike of papierbak in gooien. 32kg per jaar is gewoon heel erg veel. Men moet ervoor zorgen dat mensen een steuntje in de rug krijgen, om de juiste keuze te maken. Daarbij, GL heeft hem al ingediend bij de kaderbrief in juli. Toen heeft GL hem op verzoek van de wethouder duurzaamheid ingetrokken, omdat het een onderdeel zou gaan vormen van het nieuwe afvalbeleid. Inmiddels is bekend dat het afvalbeleid naar achteren geschoven is. Dat heeft onvrede gewekt bij GL, ook bij de collega's van D66, vandaar dat GL gemeend heeft deze nogmaals te moeten indienen. Het moment dat er stappen gemaakt gaan worden is, wat GL betreft, wel gekomen. Dan het amendement over burgerparticipatie. Het is eigenlijk heel simpel. In de begroting staat: maximaal 5 keer per jaar. GL gelooft de wethouder heus wel op zijn blauwe ogen, als hij die heeft, als hij zegt dat als het 6 keer is hij het ook goed vindt, 7 keer ook prima. Maar GL wil gewoon een klein stokje achter de deur hebben, dat de wethouder niet op een gegeven moment zegt: 5 is 5, daar houden we het bij. Er staan inmiddels al 3 punten op over afvalbeleid, over afvalwater en het beheer en onderhoud. Er komt nog een aantal grote punten m.b.t. mobiliteit en parkeerbeleid, de Noordeindseweg, de energietransitie en duurzaamheid en misschien wel meer punten waar men het met elkaar over wil hebben. Vandaar dat hij hier een waarborg wil hebben: als het nodig is, dat in ieder geval ook een zesde keer het burgerpanel aan het werk gezet wordt. Dan over de andere moties, die ingediend zijn. De motie van WIJ over de P&C cyclus. Als hij zo'n motie leest, is zijn eerste gedachte, dan hoort hij de stem van de heer Jumelet in zijn hoofd: wat lossen we hiermee op? Dat is de vraag die GL heeft hierbij. Aan de andere kant is het altijd goed om het eigen functioneren en hoe gewerkt wordt, tegen het voetlicht te houden. Voor GL hier een definitief standpunt over inneemt, laat hij graag de reactie van de wethouder op hem afkomen. Viering 75 jaar vrijheid: ja, dit is wel degelijk raadsbreed. Sommige mensen twijfelen daar nog aan, maar hij is echt door alle partijen ondertekend. Ook door GL. Of iemand nou conventioneel of atheïst is, donker of wit, hetero of een vertegenwoordiger van de LHBTQI-gemeenschap, iedereen zal blij moeten zijn dat men hier kan leven in dit geweldige land, dat mensen de vrijheid hebben om te zien wie ze zijn. Het is goed om te vieren dat er eenheid in verscheidenheid is. Hij had al een toezegging gedaan tijdens de behandeling in de commissie aan de heer Machielse. Die toezegging komt hij na: GL steunt dit van harte. Dit is een goed initiatief. GL is blij om hier een handtekening onder te kunnen zetten. Dan de motie van het CDA over sturen op het sociaal domein. Ook daarbij had hij aangegeven, dat het wellicht goed is om te kijken hoe de informatie tot de raad komt. Weet men daar voldoende van? Zelf zit hij niet in de commissie samenleving, dus hij werd eigenlijk min of meer op zijn vingers getikt door zijn collega die wel in de commissie samenleving zit. Deze zei dat hier heel goede afspraken over gemaakt zijn. Maar aan de andere kant geldt ook hiervoor: het is best handig om soms te kijken of wel de juiste dingen gedaan worden. Dus ook hierbij wacht GL graag nog op de mening van de wethouder. Jeugd in gesprek. Ja, jeugd heeft de toekomst. Uiteraard tekent GL deze mee. Met jeugd, daar moet je mee praten en mee in gesprek blijven. Op welke manier dat dan gedaan wordt, dat wordt onderzocht, maar belangrijk om in gesprek te gaan. De wildopvang. Uiteraard tekent GL die mee, geen twijfel mogelijk. Het gaat om zo'n luttel bedrag. De gemeente moet nu eenmaal verantwoordelijkheid nemen voor dit soort dingen. De dag van Lansingerland. Een hele sympathieke motie. Wel wat twijfel hoe het dan zit in het werkpakket en het takenpakket van de ambtenaren. Ook of het wel nuttig is om het gemeentehuis een hele dag dicht te doen, want men wil immers bereikbaar zijn voor de burger en dan een dag dicht, dat weet GL niet zeker. Aan de andere kant: misschien geeft het wel wat meer binding met de samenleving. Dus ook hierover wacht GL op de opmerking van de wethouder. De brief over informatievoorziening. Ja, GL had hem mee kunnen tekenen. Ook GL heeft signalen bereikt dat er veel burgers zijn die brieven maar ook andere informatie van deze gemeente te abstract vinden. Er komen situaties voor, die onbedoeld zijn. Men weet eigenlijk niet wat er precies staat. Soms worden juristen erbij betrokken, die ook niet exact weten wat de informatie nou behelst. Wat dat betreft vindt GL dit een heel goede motie. Waarom niet mee getekend? Omdat GL dezelfde vraag had als L3B: hoe zit het met onze visueel beperkten en met onze mensen die dyslexie hebben? Hoe ziet de wethouder dit? Dan D66. GL heeft alle vier de moties mee getekend en dat is bewust gedaan. De Global Goals: op 6 juni 2018 heeft hij een open brief gestuurd in de Heraut aan alle onderhandelaars, wat nu het huidige college is, dat juist Lansingerland zich aan zou moeten sluiten bij deze Global Goals. Dat heeft toen bij de vertegenwoordigers van diverse partijen, die nu het college vormen, niet tot succes geleid. Hij vindt het heel goed en heel lovenswaardig van mevrouw Den Heijer, dat ze dit nu nogmaals onder de aandacht

brengt. Het is goed, het is nuttig. Juist Lansingerland kan hier netwerkorganisaties mee opbouwen om van elkaar te leren. Dit steunt GL echt van harte. De afvalstoffenheffing. Tijdens de behandeling in de commissie heeft hij hier al wat over gezegd, dat het onverkoopbaar is dat het twee keer naar beneden gaat en dan weer naar boven en dan gaat er wat terug komen. Daarbij: huizenbezitters krijgen een gedeelte terug vanwege een iets lagere OZB. Mensen die in een huurhuis wonen krijgen dat niet. Normatief betekent dat dat mensen die in een sociale huurwoning wonen, en normaal toch al geen ruimere portemonnee hebben, meer gaan betalen. In het kader daarvan vindt GL het heel goed, dat de afvalstoffenheffing naar beneden gaat. GL steunt ook het 'scheiden loont'. Wie afval scheidt, betaalt minder. De vervuiler betaalt, daar is GL altijd voor. Openingstijden van het afvalbrengstation. Ja, vele mensen hier vallen over het woord zondagsopenstelling. Dat leze ze iets te strikt. Wel goed aan deze motie is dat onderzocht gaat worden wanneer het open moet zijn. Dat past bij een moderne, flexibele samenleving. Als op maandagochtend anderhalve man en een paardenkop komt, dan kan het dicht. Maar daarentegen open op een donderdagavond. Het is heel goed dat het onderzoek gedaan wordt, daar is GL hartstikke voor. Dan voor AOW gerechtigden gratis openbaar vervoer. Hij heeft in zijn tas altijd het coalitieakkoord van Lansingerland 'groeien, versterken, koesteren'. Hij gaat zich zeker niet aansluiten, want hij had destijds 53 verbeteringsvoorstellen, die niet geaccepteerd zijn door de coalitie. Maar goed. Op blz.7 staat: in 2018 uitvoeren van een onderzoek pilot flexvervoer en fijnmazige OV tussen de kernen. Dit is inclusief een samen met stichting Welzijn Lansingerland nader uit te werken aanbod voor gratis OV voor eenzame ouderen en de kansen voor flexvervoer en/of fijnmazige OV naar het St. Franciscus gasthuis en het Groene Hart Ziekenhuis. Het is inmiddels 2019. Het onderzoek is niet uitgevoerd. Desondanks deze motie. GL vindt hem niet ver genoeg gaan. GL vindt niet dat AOW-gerechtigden met een smalle beurs gratis OV zouden moeten krijgen, maar hij denkt dat gratis OV aangeboden moet worden aan iedereen, die een smalle beurs heeft. Dat zijn ook de mensen met 4 of 5 kinderen, die nauwelijks kunnen rondkomen en die dat misschien ook wel willen. Daarom zou GL willen oproepen om in het dictum wat toe te voegen, om niet alleen die AOW-gerechtigden, maar ook andere mensen daarbij te betrekken. Dit was zijn bijdrage.

Mevrouw Verhoef heeft vanuit de PvdA een bescheiden aantal moties, namelijk maar 1. Zes jaar lang heeft de PvdA geagendeerd. Veel dingen die de PvdA belangrijk vindt zijn terug te vinden in het collegeprogramma en ook weer in de begroting, de plannen en de budgetten die daarbij horen. Dus die taart, die door het college is gebakken, die vindt de PvdA eigenlijk al heel mooi. Er worden nu allerlei smarties opgeplakt met alle moties die nu voor liggen. Soms belangrijkere smarties dan andere. Wat de PvdA mist is inderdaad het onderzoek en inzicht of het mogelijk is om voor ouderen, het liefst alle 65-plussers of alle AOW-gerechtigden. Maar als men het wil beperken, dan de AOW-gerechtigden met een smalle beurs. Dat onderzoek was nog niet gedaan. De PvdA wil daar graag inzicht in hebben, omdat de eenzame ouderen vaak de ouderen zijn met een laag inkomen. De CU wil de kip lekker laten broeden, maar die kip broedt al sinds 2018, dus het zal wel een olifantskindje worden. De heer Kuipers zei dat het OV al voorzien is in de uitkering die mensen met een uitkering krijgen. Ze heeft al eerder aan VVD-genoten gevraagd of ze weten hoe hoog de uitkeringen zijn. De heer Kuipers vraagt wat ze bedoelt. Of hij weet hoe hoog die uitkeringen zijn? Mevrouw Verhoef legt uit, dat zoals het er nu voor ligt, het geen gratis OV is voor mensen met een uitkering. In die zin is er dus niet in voorzien, want het openbaar vervoer is hier ontzettend duur en de uitkeringen zijn landelijk vastgesteld niet zo heel hoog. De heer Kuipers merkt op, dat in uitkeringen in deelbudgetten is voorzien in het vervoer van mensen. Het is niet zo dat mensen met een uitkering geen geld zouden hebben om gebruik te maken van het openbaar vervoer. Mevrouw Verhoef laat die opmerking voor hem. De PvdA gaat even afwachten wat de wethouder gaat zeggen. De heer Kuipers verzint dat niet zelf. Het is rijksbeleid waaraan ook de PvdA jarenlang heeft meegewerkt. Mevrouw Verhoef denkt dat de heer Kuipers van mening is, dat een uitkering ruim genoeg is. Stel dat er 2 of 3 kinderen zijn en men wil uitgebreid met het OV reizen. Blijkbaar vindt de landelijke fractie van de VVD ook, dat het genoeg is. Ze wil eigenlijk alleen maar ingaan op wat de heer Ruijtenberg zei. Natuurlijk ook liever voor mensen met een kleinere beurs, niet alleen voor de ouderen, maar de PvdA zit juist dicht bij wat in het coalitieakkoord staat. De PvdA wil nu eindelijk dat onderzoek afgerond zien, zodat stappen gezet kunnen worden met financieel bereikbaar vervoer, te beginnen voor AOW-gerechtigden met een kleine beurs. De heer Markus vraagt of ze tevreden is als dat onderzoek in 2020 wordt uitgevoerd. Mevrouw Verhoef had het liever eerder uitgevoerd gezien, want dan had het eerder in kunnen gaan. Maar dat vraagt de PvdA inderdaad: laat het plan naar de raad toekomen, uitgewerkt met RET en de vervoersautoriteit en geef er een budgettaire toelichting op. Wat betekent dat dan? Dat is wat in het dictum staat. Als de wethouder straks toezegt, dat het richting de raad komt, dan wordt het een ander verhaal. Vanwege de tijd gaat ze nu verder met de moties en het amendement. Planning en control cyclus, motie. De heer Azzouzi heeft diverse malen bij de commissie AB gepleit voor een betere planning en control cyclus. De PvdA kan die motie dus gaan steunen. 75 jaar vrijheid: de PvdA is mede indiener. Een heel belangrijk onderwerp. Het is goed om bij dit mooie jubileum van 75 jaar gezamenlijk stil te staan en om dat ook goed te vieren. De motie sociaal domein, aanvullende rapportage. Die zal de PvdA niet steunen. Eerder heeft de PvdA aangegeven duidelijke informatie te willen, ook monitoring over de kosten, maatregelen die zijn te nemen om de kosten te verlagen. Ook verwacht de PvdA van de wethouder, en dat heeft ze ook toegezegd bij de commissievergadering, dat er

tussentijds, als er wat aan de hand is, ook duidelijke updates komen. Wat er nu in deze motie staat is eigenlijk een beeldvorming. Niemand kan tegen een beeldvorming zijn, maar vervolgens is het een hele lijst aan zaken, die dan in overleg met de commissie samenleving zouden moeten worden besproken. Als deze fracties dat echt zo belangrijk vinden, dan zou de PvdA liever een bespreekstuk zien, waarbij ze met een heel duidelijk voorstel komen. Dan wil de PvdA daar best wel een keer over spreken bij de commissie samenleving, maar de motie is veel te veel afgedicht op een proces in één vergadering. Die gaat de PvdA dus niet steunen. Structureel in gesprek met jongeren: van die motie is de PvdA mede indiener. De PvdA wil dat graag structureel zien gebeuren, bijvoorbeeld in een jongerenraad of jongerenburgemeester. Dit kan niet geparkeerd worden onder burgerparticipatie, want het gaat over een afspiegeling van bijvoorbeeld een gemeenteraad, maar dan van jongeren en dat is een ander proces dan van burgerparticipatie. Het lijkt erop, maar dan anders ingevuld, concreter. Opvang gewonde dieren in het wild: de PvdA is mede indiener, tenminste, dat had ze doorgegeven, maar misschien is dat niet doorgekomen. Ze kijkt even naar WIJ. De heer Hoek heeft het zojuist gemeld. Mevrouw Verhoef vindt dat belangrijk, nou belangrijk, goed om daar een bijdrage aan te leveren. Het is geen halszaak, maar samen met andere gemeenten zal de gemeente ook gewoon de bijdrage moeten leveren. De dag van Lansingerland. Het is iedere dag dag van Lansingerland. Dat klinkt een beetje flauw, maar ze probeert nog steeds iedere dag uit te leggen waar Lansingerland ligt en welke kleinere kernen daar onderdeel van uitmaken. De PvdA kan deze niet steunen. Het gemeentehuis een dag sluiten en dan met zijn allen een dag van alles gaan doen, dat vindt de PvdA te ver gaan, maar wel mee eens dat raad, college en ambtenaren op de één of andere manier iets meer in de samenleving kunnen en moeten zijn, maar dat kan ook in kleinere groepjes ad hoc bij allerlei gebeurtenissen, zoals een keer helpen bij het afvalbrengstation als daar een aanleiding voor is. Dat kan iets informeler. Van de motie m.b.t. taalniveau beter is de PvdA mede indiener, dat is voldoende toegelicht. Belangrijk dat alle burgers goed begrijpen wat er van hen gevraagd wordt of wat hen geboden kan worden. De Global Goals zijn goed uitgelegd door mevrouw Den Heijer. Het zijn inderdaad doelen die wereldwijd door de Verenigde Naties zijn vastgesteld en waar de gemeente ook gewoon een steentje kan bijdragen. Laat men dat inderdaad onderzoeken, wat dat precies betekent om er dan bij aan te sluiten. De afval moties, verlagen afvalstoffenheffing inwoners: hiervan heeft de heer De Groot inderdaad eerder gezegd: wie niet wil scheiden, moet maar dokken, iets in die trant, daar kwam het op neer. De PvdA wacht een bredere bespreking af. De heer Muis is het daar natuurlijk helemaal mee eens. Alleen, inwoners moeten dan wel in de gelegenheid gesteld worden om er iets aan te doen, want anders is het makkelijk. Men kan scheiden tot men een ons weegt, maar de afvalstoffenheffing gaat er niet mee omlaag nu. Mevrouw Verhoef zegt dat dit klopt. Dit moet wel besproken worden, maar niet nu in een stand-alone motie. Dan toch liever in een bredere discussie over het afvalbeleid. De heer Muis vraagt wanneer dat is. Mevrouw Verhoef zegt: wanneer het zover is. Wanneer het eindelijk richting de raad komt. Openingstijden afvalbrengstation: hiervan is de PvdA mede indiener. Te vaak kan er na 15.00 uur geen spullen meer gebracht worden, bijvoorbeeld op zaterdag. Afval scheiden loont: de PvdA is mede indiener. Dat is voldoende toegelicht. De ja-ja sticker. Dat linkt aan het scheiden van afval natuurlijk, dat dat beter moet gebeuren en dat daar volledig op moet worden ingezet, wat de PvdA betreft. De PvdA vindt de ja-ja sticker iets te opdringerig en iets te voorbarig. De heer Ruijtenberg legt uit, dat het geen motie is te oproeping van scheiding, het is een motie ter voorkoming van afval. Mevrouw Verhoef snapt dat. Het uitgangspunt is dat iedereen het in de kliko gooit, maar het kan dus ook gerecycled worden. Even los daarvan: de PvdA vindt een ja-ja sticker sturen naar alle huishoudens, en de kosten die daarmee samen hangen, op dit moment iets te pushy en niet nodig omdat het later bij het afvalbeleid ook nog aan de orde zal komen. De heer Ruijtenberg stelt dezelfde vraag als de heer Muis: wanneer? Hij wacht al heel lang op afvalbeleid en elke keer wordt het vooruitgeschoven en moet er draagvlak gevonden worden. Men moet gewoon een keer stappen ondernemen, men kan niet wachten, 2030 is om de hoek en men zit maar te wachten en te wachten en te wachten. Actie. Mevrouw Verhoef is het volledig met de heer Ruijtenberg eens. Ze wachten al heel lang, maar ze denkt niet dat het aannemen van deze motie daar verbetering in brengt. Ze denkt dat binnen de coalitie daar graag op korte termijn een uitsluitsel voor is. En dat er dan een heel mooi voorstel naar de raad komt, wat ook coalitiebreed gedragen wordt. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed: de PvdA is mede indiener. Dat is voldoende toegelicht. Dan het amendement. Ook dat is door de heer Ruijtenberg goed uitgelegd. Waarom maximaal 5 als 6 of 7 consultaties nodig zijn? Daar moet dan gewoon de ruimte voor zijn. Dank u wel.

De voorzitter stelt een schorsing van een kwartier voor. Hij schorst de vergadering.

### *Schorsing*

Na de schorsing heropent de voorzitter de vergadering voor de beantwoording door het college, beginnend met de wethouder financiën.

### *Beantwoording college*

Wethouder Abee vindt het mooi, dat hij aangekondigd wordt als de wethouder financiën, want men zou haast vergeten dat het primair om het vaststellen van een begroting gaat, vandaar extra dank aan de heer Kuipers, mevrouw Den Heijer en mevrouw Verhoef, die dat nog eens extra onder de aandacht brachten, maar hij gaat ervan uit, dat wie zwijgt, waarschijnlijk ook wel toe gaat stemmen. Verder zal hij de moties volgen. Het verlagen van de afvalstoffenheffing voor inwoners, dan denkt hij dat het college daar vrij duidelijk in kan zijn. Het college denkt dat het niet verstandig is en het te moeten ontraden, omdat het nou eenmaal heel belangrijk is dat er een 100% kostendekking nagestreefd blijft worden voor de begroting. Dat geeft tenminste duidelijkheid. Het tarief is gedifferentieerd, dus daar is al op ingespeeld, maar het is heel ongewenst om daarin dat principe los te laten. De heer Muis vindt dat een heel mooi uitgangspunt en dat steunt D66 ook. Maar als de lasten 20% stijgen en daar wordt verder niets aan gedaan en volgend jaar stijgt het misschien weer 20%, dan lijkt dat lastig uit te leggen aan de inwoner, vooral als in de krant staat dat het allemaal zo goed gaat, alleen, in de portemonnee merken ze daar niets van. Wethouder Abee legt uit, dat de afgelopen jaren de burger in de portemonnee kon merken door gunstige contracten die afgesloten waren, door allerlei zaken, dat de afvalstoffenheffing fors verlaagd is. Nu wordt de gemeente helaas geconfronteerd met een stijging. Hij begrijpt zijn argumentatie, maar dat wil nog niet zeggen dat het college dat kan volgen. Het college denkt dat het belangrijk is om 100% kostendekkend te zijn, waarbij men zich moet realiseren dat als het uit een andere pot betaald wordt, dat was een vraag van de heer Van Doorn rondom wat dat dan betekent, en het gefinancierd wordt uit de algemene middelen het ten laste gaat van de begroting. Het haalt daar bedragen weg en dat zou betekenen in een uiterste geval dat er bezuinigd moet worden op andere dingen. De heer Muis zou graag van de wethouder horen of hij denkt dat het dan met nieuw beleid te keren is, die verhoging van de afvalstoffenheffing. Of wordt het gewoon ieder jaar doorberekend? Vanuit zijn portefeuille financiën denkt wethouder Abee dat die kosten in rekening gebracht worden, die de burgers via afval maken. Dat via het beleid, waar zijn collega over gaat, ook gekeken zal worden of dat te beïnvloeden is door communicatie, dat is ook vanzelfsprekend. Men moet ook niet doen dat het idee alsof het uit de begroting komt of uit de algemene middelen niet hetzelfde geld van die burger is. Want uiteindelijk komen alle euro's die hier rond draaien van burgers en zijn van burgers. Het idee van 'we gaan het niet doorrekenen' is een wat onjuiste, want uiteindelijk betalen burgers alle kosten die men met elkaar heeft. Of dat nou direct via het tarief is of via de algemene middelen. Als het gaat om de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed: op zich klinkt dat heel sympathiek, alleen heeft het college op 10 juli een brief gestuurd naar de raad, waarin is aangegeven, gebaseerd op de uitgangspunten in de visie duurzaamheid, hoe het college denkt dat die gemeentelijke gebouwen aangepakt moeten worden. Het college heeft aangegeven, dat daar waar het fruit het dichts bij hangt, dat het college dat zeker wil inkoppen. Maar ook is aangegeven, dat rondom de logische momenten om investeringen in duurzaamheid te doen, en dat heeft ook te maken met het voorkomen van onnodig kapitaalvernietiging, zoals het voorstel er ligt een verstandige is. Het zwembad wordt er inderdaad uit gehaald, er is veel te winnen, maar men moet ook voorzichtig zijn, alsof er door niet te investeren geld verdampt. Technische innovaties kunnen weleens betekenen, dat als men even wacht het nog een groter effect heeft. Dat is niet zijn belangrijkste argument, maar een heleboel zaken, ook rond het zwembad waar het college van harte mee ingestemd heeft, worden financieel rendabel omdat er subsidie op zit en noem alles maar op. Kortom, het college denkt het toch te ontraden. Het idee is sympathiek, maar het college denkt, verwijzend naar de brief van de 10<sup>e</sup> juli, een heel goede, evenwichtige opsomming gegeven te hebben, welke gebouwen als eerste aangepakt worden. Dat sluit niet uit, dat als er een nieuwe technologische ontwikkeling is over een jaar, dat iets naar voren gehaald kan worden, want dan zijn er weer andere mogelijkheden. Rondom de P&C cyclus twee moties, die hij in één keer wil behandelen. Het college kent de behoefte van de raad voor een goede P&C cyclus. Volstrekt geen misverstand, dat is noodzakelijk, om de raad zijn rol te laten vervullen. Daarover geen misverstand. In een zoektocht naar verbetering is nog maar twee jaar geleden afgesproken, dat een nieuwe P&C cyclus bewandeld wordt. Afgesproken is om het zo maximaal mogelijk te optimaliseren en ook dit jaar is gepoogd een verbeter- en concretiseringsslag te maken. Laat onverlet, dat het college constateert dat delen van de raad, zoals WIJ, aangeven dat het niet altijd eenzelfde is wat er verwacht wordt, of ontevredenheid over de cijfers. Het college constateert, dat bij een groot deel de behoefte is om daar op te studeren en te kijken of het geconcretiseerd en verbeterd kan worden. Dat geldt ook voor het sociaal domein. Met instemming van zijn collega noemt hij een paar voorbeelden. Er is de jaarrapportage, er komt een midterm review, omdat het halverwege een proces zit, deels wat er in december al gaat plaats vinden en deels wat er in de komende jaren gaat gebeuren. Het gaat over een veranderoepgave van de jeugdhulp, waar 12 december een bijeenkomst voor gepland staat. De uitwerking van een monitoringsprogramma. Het gaat over een traject rondom grip krijgen op de WMO. Kortom: er gebeurt veel. De heer Van Doorn vraagt of de wethouder wat toelichting kan geven op dat monitoringsprogramma. Wat moet hij zich daar precies bij voorstellen? Wethouder Abee zou dat graag doen, ware het niet dat de essentie van zijn antwoord nu niet de bedoeling is om alle onderdelen nu naar voren te halen en toe te lichten. Hij probeert aan te geven, dat het college de opvatting van de raad begrijpt, dat er gekeken moet worden hoe het naar een juist sturingsding komt, dat de raad daar een goed gevoel bij heeft en ook de juiste instrumenten krijgt. Hij noemt rond het sociaal domein even een aantal punten op, omdat daar weleens wat wisselende geluiden zijn. Aan de ene kant wordt er gezegd:

niet teveel rapportages en aan de andere kant wat meer. Het is uiteindelijk aan de raad, daarover geen misverstand, want de raad moet die instrumenten krijgen die nodig zijn om goed te kunnen functioneren, wat het college er ook van vindt. Daarom. Hij zou graag dat traject in gaan, maar wel met een aantal kanttekeningen. Het college denkt dat het belangrijk is om de P&C cyclus, twee jaar oud, als uitgangspunt te nemen. Gekeken moet worden hoe dat geoptimaliseerd kan worden, hoe kunnen gegevens toegevoegd worden, feitenkennis, noem alles maar op, zodat de raad beter in staat is om te sturen. Er moet ook gekeken worden naar de momenten waarop die documenten beschikbaar komen, dat er gekeken wordt naar het optimale. Dat is het vertrekpunt. Dat daarna gezegd kan worden, dat het aangepast moet worden, maar dan op basis van de gesprekken en de conclusies. Het uitgangspunt is voor het college heel belangrijk, die P&C cyclus is het uitgangspunt. Daarbij: om nu al met externe deskundigen aan de slag te gaan. De heer Van Doorn denkt dat 'externe deskundigen' suggereert dat dat hier niet aanwezig is. Dat is niet de strekking van dat verhaal, maar er zijn best practices en daarmee bepaalde deskundigheid. Als voorbeeld noemt hij Goeree. Dat geeft aardig weer wat de stip aan de horizon is. Betrek dat soort organisaties, gemeenten, kennis bij de doorontwikkeling. Dat wordt bedoeld met 'betrek deskundigheid van buiten'. Wethouder Abee zou het op prijs stellen als iets aan die verduidelijking gedaan wordt of dat dit duidelijk opgenomen wordt. Hij zegt maar toe: natuurlijk zal het college zeker, daar waar het door fracties wordt aangedragen, daar waar het voorbeeld heel praktisch en uitvoerbaar blijkt, dat zeker mee nemen in het traject. Dat geldt dan ook even in de richting van de motie rond het sociaal domein. Laat men nou als uitgangspunt nemen wat er is, kijken of dat te optimaliseren is en pas daarna de conclusie trekken dat er misschien behoefte is aan iets nieuws. De heer Jonker begrijpt de wethouder wel, maar hij zit met het dictum van de motie voor hem. De wethouder spreekt de bereidheid uit om na te denken, of dingen beter kunnen en hoe het min of meer inhoudelijk vorm gegeven kan worden. Zijn er elementen in het dictum die voor hem belemmerend, lastig of moeilijk zijn? Daar zoekt hij een beetje naar. Wat is de frictie? Wethouder Abee probeert aan te geven, dat dit niet iets is waar het college, of laat hij het zo zeggen: de raad is daar bepalend in. De raad moet goed kunnen functioneren en het gevoel hebben dat de raad goed bediend wordt. Dat is het uitgangspunt. Dan is het niet relevant of iemand het ermee eens is of niet. Waar hij aan hecht is: met elkaar is een traject in gezet. Dat traject is hij aan het verbeteren, dat is de bestaande P&C cyclus. Hij noemde een aantal ontwikkelingen binnen het sociaal domein, die ook nog staan te gebeuren en nog allemaal verduidelijking geven rondom het traject. Dan zegt de wethouder: laat men niet vooruit lopen op conclusies. Zeker wordt geprobeerd de best practices te volgen. Reik ze alstublieft aan, maar ook vanuit de eigen organisatie wordt geprobeerd dat te doen. De heer Van Doorn begrijpt, dat de wethouder onderschrijft dat het proces wat voorgesteld wordt met: in gesprek, de raad aan de voorkant, zodat er gestuurd kan worden, bijsturen, interveniëren, graag met het college, met het ambtelijk apparaat, zodat er een product ontstaat wat alle drie de partijen bedient op een manier die werkt. Volgens hem zitten ze heel erg op één lijn en hoeft het veel minder wat angstig aan te voelen. Wethouder Abee vindt dat prima. Het college wil graag die handschoen oppakken en zal dat ook organiseren via de ambtelijke organisatie, in de termijnen die in de motie staan. Mevrouw Bouman hoort het nodige over het P&C gebeuren. Geldt dit ook voor het sociaal domein dan? Er is een motie waarin dat naar voren gebracht wordt. De raad wil graag mee praten om te kijken hoe het verbeterd kan worden, zoals het financiële gebeuren en een aantal beleidszaken. Dat is de strekking van het geheel wat ze beluistert bij een aantal collega's die zeggen dat het allemaal goed gaat. Nee, het gaat om verbeteren. Dan zou ze een voorstel willen doen om dat in gezamenlijkheid te doen, zowel vanuit de raad mensen daarin te betrekken en vanuit het college en de ambtenaren. Kan ze dat zo zien? Voor wethouder Abee is het volstrekt helder, dat het college graag die twee processen combineert, want het heeft in de kern met dezelfde zaken te maken, namelijk goed geïnformeerd worden, goede kengetallen op de juiste momenten, zoveel mogelijk sturing. Dat zou goed gecombineerd moeten worden en dat lijkt hem wel zo praktisch, i.p.v. twee trajecten naast elkaar, want het gaat om dezelfde beleving van zaken en kijken hoe tot optimalisering te komen. Waar het hem om gaat is: niet vooruit lopen op de conclusies. Als de conclusies zo zijn, dat er iets aangepast moet worden. Dat geldt ook voor de P&C cyclus, als die aangepast moet worden: vanzelfsprekend wordt dat gedaan. Maar het uitgangspunt is dat gekeken wordt hoe men de bestaande P&C cyclus kan optimaliseren, faciliteren, zodat de raad met veel vertrouwen de juiste gegevens krijgt. Mevrouw Bouman heeft sec gevraagd: de P&C cyclus, helder, maar is het ook voor het sociaal domein. Daar gaat het haar om. Om in gezamenlijkheid te kijken tot. Wethouder Abee zou de P&C cyclus als uitgangspunt willen nemen, dan hoort daar natuurlijk ook bij het sociaal domein bij. In de commissie heeft hij de heer Ruitenbergh horen zeggen dat het om een substantieel bedrag gaat, 25% van de begroting. Hij heeft het niet nagerekend, maar hij zal dat ongetwijfeld hebben gedaan. Zeker, dat moet erbij betrokken worden. Daar hoort een uitkomst bij te zijn dat de totale P&C cyclus tot tevredenheid gaat leiden met de juiste sturingsinstrumenten. En dat geldt dan vanzelfsprekend ook voor het sociaal domein, wat daar ook onderdeel van is. Hij kan het zich voorstellen, dat dit een bijzondere aandacht krijgt in de bespreking. Mevrouw Bouman hoort de wethouder zeggen: erbij betrekken. Het CDA heeft een aparte motie, om dat te verbijzonderen. Dus wel in gezamenlijkheid en een oproep naar de collega raadsleden om dat in gezamenlijkheid te doen. Dat is de insteek en daar zou ze graag een antwoord op willen. Wethouder Abee gelooft niet dat ze van mening verschillen. Met het gevaar dat mensen hem toch wat langdradig vinden, probeert hij het nog maar weer enigszins te herhalen. Het is goed om naar die

totale P&C cyclus te kijken. Daar te kijken: hoe kunnen we optimaliseren. In die P&C cyclus optimalisering zal het sociaal domein, vanzelfsprekend gezien het belang wat er ook is rondom cijfers en sociale belangen, want het gaat niet alleen om geld maar uiteindelijk om mensen, een belangrijke rol hebben. Hij denkt niet van mening te verschillen met de intentie. Hij kan het zich voorstellen dat dat een groep is van mensen vanuit alle fracties, want dat is belangrijk. College en organisatie hebben er behoefte aan om een keer duidelijkheid te hebben wat de echte sturing is die men wil. Kortom. Als dat soort dingen in de context zijn zoals hij dat heeft toegelicht, dan zijn ze vanzelfsprekend acceptabel. Als het dan gaat over in goed Nederlands Sustainable Development Goals dan weet hij niet of dat helemaal past binnen de andere motie, die zijn collega zal bespreken. Het gaat om duurzame ontwikkelingsdoelen. Hij vindt het lastig hoe ermee om te gaan, die motie van D66 en GL. Niet omdat het geen waardevolle doelen zijn, die daar beschreven zijn. De VN heeft dat niet voor niets gedaan. Daarom staan op blz.4 van de duurzaamheidsvisie, waar de raad ruim de tijd voor heeft genomen om er iets van te vinden, diezelfde goals, die duurzaamheidsdoelstellingen, al beschreven. Een aantal is er uitgelicht, zes. Ze worden dus aangegeven. De heer Ruijtenberg hoort eigenlijk een ondersteuning van de wethouder voor deze doelen, want ze zijn immers opgenomen in de duurzaamheidsvisie, die alle overige partijen aangenomen hebben. Het is opgenomen, dus ze zijn er niet op tegen, dus ze worden ondersteund. Wethouder Abee vindt het altijd leuk om conclusies in de mond gelegd te krijgen. Hij begrijpt de stelling, maar als hij hem laat uitspreken, dan kan hij zien hoe hij daarop reageert. Het college heeft dat als uitgangspunt genomen. Het college heeft expliciet een aantal doelen, die het college zeker belangrijk vindt, onderkend. Zeker daarbij is het belangrijk dat wij wereldburgers zijn, moderne mensen in een moderne samenleving. Bedrijven zijn internationaal koplopers in hun branche. Zij hebben diezelfde soort doelen in hun uitgangspunten staan, bijvoorbeeld in de glastuinbouw. Zij hebben echt dat soort doelstelling opgenomen: hoe gaan we op een fatsoenlijke manier mensen van voedsel voorzien en dan het liefst gezond en niet met vervuild water gecreëerd. Dat zit er allemaal ingebakken. Waar hij bang voor is, dat er een soort verwarring komt m.b.t. waar we het nu over hebben. Voor het college belangrijk dat de doelstellingen vanuit de visie gevolgd blijven worden, dat dat als kapstok gebruikt blijft worden. Dan zijn die duurzame doelen aanvullend. Dan zou hij willen zeggen: hij ontraadt de motie, maar hij zou willen oproepen om de motie aan te passen, dat er niet een onderzoek gedaan wordt, maar dat er nu besloten wordt, gezien de lijn rondom de duurzame doelen, dat men gewoon zal toetreden daartoe, want daar heeft de gemeente een voordeel bij, vanuit de duurzaamheidsvisie. De heer Van Doorn vroeg of er iets mis gaat. Nee, dan kan het alleen maar beter gaan. Wel vanuit die duurzaamheidsvisie. En dan treden we toe tot die duurzame ontwikkelingsdoelen. D66 is natuurlijk wel een gedateerd getal, kan hij niet nalaten plagend te zeggen, zelfs de route 66 in Amerika is alleen nog maar voor bepaalde groep aantrekkelijk. Deze week hij ook van een groene partij, uitgebreid omschreven door de heer Kuipers, aardige voorstellen gezien, bijvoorbeeld hoe het CDA denkt dat de samenleving er in de toekomst uitziet. Hij dacht hiermee alle antwoorden gegeven te hebben. De heer Markus komt even terug op de motie m.b.t. het gemeentelijk vastgoed. Hij moest er nog even op kauwen. De wethouder gaf aan, dat wat in de motie staat niet of wel kan, dat was hem niet helemaal duidelijk. Het college heeft er een brief over gestuurd en daarin staat in 2021 een nieuw beleid komt m.b.t. gemeentelijk vastgoed. Is dat waar de motie toe oproept, total cost of ownership, wordt dat min of meer in het nieuwe beleidsstuk opgenomen? Daar lijkt de brief een beetje op aan te sturen. Wethouder Abee legt uit, dat in de brief wordt aangetoond waar het college prioriteit legt, wat kan men aan, waar denkt het college nu op te moeten inzetten de komende periode. Een aantal dingen is bewust genoemd vanuit de technische omstandigheden, vanuit onnodig kapitaalvernietiging, op dit moment niet aan de orde. Inderdaad, in het nieuwe beleid zal opnieuw gekeken worden wat dan wijsheid is, misschien geholpen door nieuwe technieken, verbetering van technieken. Maar op dit moment dat onderzoek te doen, denkt het college niet. Er gaat geen geld verrookt door de schoorsteen heen. Het college denkt met die brief een verantwoord voorstel gedaan te hebben. De heer Ruijtenberg heeft de brief van 10 juli voor hem. Daarin wordt inderdaad aangegeven dat in 2021 er een nieuw beleid komt. Feitelijk zegt de wethouder dat er geen geld verloren gaat, niet in rook op. Maar dat weet hij eigenlijk niet, want er is geen onderzoek naar gedaan. Over zwembad De Windas is twee keer een motie aangenomen, om dat onderzoek te laten doen. Dat onderzoek is uiteindelijk door Zweeko gedaan en daaruit is gebleken dat dit met versneld tempo verduurzaamd moet worden. De panden die genoemd worden, daarvan wordt alleen maar gezegd, dat er vijf panden gasloos gemaakt worden, dat op 3 panden zonnepanelen komen en op de overige panden geeft het college eigenlijk helemaal niets aan. GL roept op om niet in 2021 dit onderzoek te doen, maar nu al in 2020, ook wetende dat in de toekomst subsidiemogelijkheden moeilijker te verkrijgen zijn, omdat de normen strenger gaan worden voor die subsidiemogelijkheden. Doe een onderzoek. De motie roept eigenlijk op om na te denken over duurzaamheid. En men kan niet tegen nadenken zijn. Wethouder Abee is het daarover eens: men kan niet tegen nadenken zijn. In de brief heeft het college al nagedacht over wat verstandig is, wat op dit moment of op korte termijn kan. Van een aantal dingen wordt gezegd daar nu even niet op in te zetten. Men heeft de handen vol om een heleboel zaken goed te bevorderen. Het is ook wel een kwestie van prioriteiten. Het idee 'er ligt geld te verdampen' als het niet gebeurt, dat is echt niet juist. Daar wil hij het graag bij laten. Dank u wel.

Wethouder Fortuyn is de wethouder die vele zaken in de openbare ruimte kent. Hij wil het graag wat korter houden dan zijn voorganger m.b.t. de beantwoording. De motie over de opvang van in het wild levende dieren. Het college kent de oproep van deze club. Het college wil dat omarmen. Hij had de toezegging al gedaan, maar die heeft nog niet iedereen gezien, want die is vanmiddag verschenen. Hij heeft de toezegging gedaan in overleg te treden met deze club, tijdig, voordat de finale datum 1 januari daar is. Hij gaat in gesprek om in ieder geval een donatie te doen voor 2020. De hoogte wordt nog even besproken in het onderling overleg. Vervolgens zal een beleid of een notitie opgewerkt worden, want er zijn meerdere van dit soort organisaties in de omgeving, om in gesprek te komen of er beleid op gemaakt moet worden hoe het georganiseerd wordt. Het wordt opgepakt. Eens met de opmerking van de heer Ruitenbergh. De zin waarin staat dat de voortzetting door ons gewaarborgd moet worden: dat is niet de bedoeling, dat het helemaal overgenomen wordt. Maar dat de helpende hand geboden kan worden, prima. Sympathie daarvoor, gewoon doen. Informatie van de gemeente moet voor iedereen duidelijk zijn, een motie ingebracht door de CU en ondertekend door een aantal andere partijen. Ja, het college zegt zeker dit te omarmen. De gemeente doet al veel. Op dit moment loopt er intern een cursus. Misschien nieuw voor de raad, maar binnen de teams is men echt aan het trainen om de communicatie helder te krijgen. Het hoeft niet helemaal jip-en-janneke te zijn, maar het moet wel helder en begrijpelijk zijn. In het sociaal domein en zeker in de bijstand-achtige zaken of over subsidies heeft men vaak wel met juridische zaken te maken, maar er kan wel een weg gevonden worden om dat juridisch toch dicht te houden. Misschien uitleggen en verwijzen naar een wetsartikel. Eens, daar zijn wat slagen te maken. Men is bezig met cursussen. Bovendien wordt er maatwerk gedaan waar men vermoedt dat een brief niet over komt. Dan komt het tweede punt erbij, die digitale toegankelijkheid, de readspeaker. Dat ligt heel erg lastig, dat wil hij voorop stellen, omdat niet alle documenten digitaal toegankelijk zijn. Hij gaat zich ervoor inzetten om hier meer prioriteit aan te geven om dit wat sneller boven water te krijgen. Het college adviseert dan ook om die motie aan te nemen. Dan de openingstijden afval. Dat wil hij toch een beetje brengen in lijn van 'scheiden loont'. We zijn met het ABS bezig. Om nu al een onderzoek te doen wanneer de openingstijden moeten zijn, terwijl men tegelijkertijd weet dat er van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat altijd mensen zijn, want er vinden meer activiteiten op dat terrein plaats. Het is niet alleen maar het ontvangen van afval, maar er vinden ook andere activiteiten plaats. Het loopt een beetje vooruit op dat ABS, het afvalbrengstation, hoe die verder in te richten en hoe daar verder op te lopen t.a.v. de openingstijden. Hij zou D66 willen voorstellen deze aan te houden. Hetzelfde geldt voor 'afval scheiden loont'. Er is vanmiddag op het RIS een brief verschenen. Er is veel tijd gestoken in overleg over de moties, dus wellicht hebben raadsleden die gemist. De heer Muis heeft de brief net gelezen. Het is vooral proces en de conclusie, de laatste zin, is: het college neemt langer de tijd om tot een weloverwogen gedragen voorstel te komen, naar verwachting volgt dit in de tweede helft van 2020. Dat maakt dat pas in 2021 nieuw beleid wordt uitgevoerd en de effecten zijn dan nog later te zien. Wethouder Fortuyn zegt dat dit correct is. Die discussie gaat men in de commissie hebben. Hij zou die discussie in de commissie willen hebben en om niet alvast een draadje eruit te pakken. Hij zou willen aanbevelen om de motie aan te houden. Dat geldt ook voor de ja-ja sticker. De heer Hoek zei al dat het ook consequenties heeft. Het zit in hetzelfde verhaal: wat zijn de consequenties dan. Hij zou willen voorstellen deze ook aan te houden en te betrekken bij de discussie als de raad besluit de brief te agenderen in een commissievergadering. Dan moet het integraal mee genomen worden. Het advies van het college is: aanhouden. Dan het burgerpanel. Dat wordt burgerparticipatie genoemd. Hij wil helder zijn en dat heeft hij ook al aangegeven in de commissievergadering van de begroting: het is voor het college geen hard getal. Als het er 8 moeten zijn, kunnen het er ook 8 zijn. Zijn het er 9, dan zijn het er 9. Zijn het er 3, dan kunnen het er ook 3 zijn. Het burgerpanel moet effectief en goed ingezet worden. Het is een instrument wat de raad zelf kan mee nemen bij eventuele raadsvoorstellen. Hij wil er geen limitering op hebben, dus in die zin kan hij toezeggen dat die 5 geen maximum is. Het kan ook een minimum zijn, maar het is vrijelijk in te vullen. De heer Ruijtenberg vraagt of de voorzitter hier dan een toezegging kan noteren van de wethouder. De voorzitter ziet de griffier al schrijven. Wethouder Fortuyn wil hem ook als toezegging doen, zeker. Dan heeft hij er nog één, ja, de motie over gratis RET OV voor AOW, een aardige slogan trouwens. Ook hiervan zou hij willen adviseren om hem aan te houden. Waarom? Er zijn nog wat puntjes op de i te zetten op dit moment, hoewel het document in principe klaar is. Dat is iets tussen ambtelijk en de wethouder. Dan gaat het door naar het college, dus hij verwacht dat het binnen nu en twee weken in het college is. Dan wordt het ook ter beschikking gesteld aan de griffie en de raad. Dan is het aan de raad om er een agendapunt van te maken. Ook hier geldt: trek er nou even geen draadjes uit vooruitlopend. Laat men op een goede manier de discussie in het debat voeren, zodat dit allemaal mee genomen kan worden. Hij zou in dit geval ook willen adviseren deze aan te houden. Mevrouw Verhoef vindt de wethouder net niet concreet genoeg worden. Hij zegt dat het document gereed is. Is dat dan een document waarin een plan staat om met ingang van 2021 gratis OV mogelijk te maken? Is dat dan ook een plan met de budgettaire gevolgen? Dat wil ze dan in ieder geval voor de kaderbrief hebben, dus misschien moet ze zich tot punt 1 beperken. Wat is het precies, wat de raad gaat krijgen? Wethouder Fortuyn zegt dat het een raadsbrief is met een B&W stuk erbij. Dat is niet een voorgekauwd iets van: tekenen bij het kruisje. Nee, het zijn de overwegingen die het college maakt over een groot aantal pakketten. Gratis OV voor minima of anderszins wordt beredeneerd in die brief. Tegelijkertijd loopt het samen op met de MRDH en een mobiliteitsmakelaar om de kernen te verbeteren

daar waar het dunne lijnen betreft, met name in de weekenden. Er wordt gekeken hoe het opgelost kan worden. Het is een pakket aan maatregelen ook m.b.t. de bedrijventerreinen. Er staat een aantal uitgangspunten in, een aantal feiten en een aantal conclusies. Dat document wil hij hier in de commissie brengen. Dan komt er een hartstikke leuk en gezond debat. Daarin kan richting aangegeven worden. En ja, er zitten financiële consequenties aan vast. Hij denkt dat heel veel dingen voor de kaderbrief 2021 helder zijn. Het is aan de raad om een besluit te nemen en om er een klap op te geven. Dus hij denkt concreet zat te zijn. Als hij niet meer geïnterrupteerd wordt, dan is hij klaar met zijn beantwoording.

Voor wethouder Van Tatenhove blijft over de motie over de jeugd en de participatie, die gewenst is. Ze heeft in de commissie aangegeven: wacht op de midterm review, want dan wordt voor alle beleidsaccenten gekeken hoe het er bij staat en wat er eventueel mee gedaan kan worden. In reactie op de vraag van de heer Van Doorn: er gebeurt inderdaad een heleboel binnen het kader van pubers in de spotlight. O.a. volgende week vrijdag de hackaton met de jongeren. Ze is heel benieuwd wat dat brengt. Ze nodigt hem van harte uit om bij het slotstuk aanwezig te zijn en om dat mee te ervaren. De gemeente is veel in gesprek met jongeren en de organisaties die bij hen betrokken zijn om te kijken wat men wil met blijvende participatie en in welke vorm dat dan werkt. Dan heeft ze het over de doelgroep jongeren. Aangestipt wordt, dat er misschien een iets jongere leeftijd is, waarvoor het ook interessant kan zijn om die meer te betrekken bij wat er in de gemeente gebeurt. Dan zou gedacht kunnen worden aan het fenomeen kinderbürgermeester. In dit huis kan misschien gekeken worden of er iets vooruit gelopen kan worden op die midterm review. Het college omarmt het idee om op zoek te gaan naar die participatie en kijkt of er mogelijk al iets eerder kan dan wat tijdens de midterm review naar boven komt. De heer Hoek mag toch aannemen dat die midterm review voor de behandeling van de volgende begroting gepland staat. Wethouder Van Tatenhove merkt op, dat de volgende begrotingsbehandeling pas over een jaar is, dus dat denkt ze wel, ja. Dan is men twee jaar onderweg met het beleidsplan sociaal domein. De heer Hoek wil voor de behandeling van de volgende begroting een besluit genomen hebben over deze motie. De vorige motie dateert van 2 november 2017 en hij wil eigenlijk bewerkstelligen dat er nu binnen een jaar wel een aantal opties zijn m.b.t. hoe structureel te communiceren met jongeren. Wethouder Van Tatenhove wil daar echt de midterm review voor afwachten, omdat er nu verschillende dingen gedaan worden en men in gesprek is. Nu zichzelf voorbij lopen heeft niet zoveel zin. Met jongeren moet natuurlijk wel af en toe iets afgehecht worden of juist constateren dat men helemaal niet wil afhechten, omdat het goed loopt en er geen behoefte is om het op een andere manier te doen. De heer Van Doorn vraagt of hij het zo moet zien, dat de uitslagen van die onderzoeken betrokken worden bij de doelgroep jongeren bij burgerparticipatie, om die doelgroep in breder perspectief te plaatsen. Of zijn het allemaal losse eenheden? Of komt er echt beleid, breder, vanuit het perspectief van burgerparticipatie? Wethouder Van Tatenhove denkt dat er dan twee invalshoeken zijn. De invalshoek van waaruit het opgepakt is, was echt vanuit het sociaal beleidsplan, met name vanuit de accenten die door de raad zijn gegeven voor o.a. de jongeren. Maar ze snapt dat hij zegt dat er een link zit met burgerparticipatie. Dan kijkt ze haar collega aan; dan vinden ze elkaar wel als ze aan de slag gaan met burgerparticipatie, een apart hoofdstuk te wijden aan hoe dat voor jongeren gedaan wordt. Want daar waar men elkaar kan vinden, is het natuurlijk goed om het vanuit twee invalshoeken te verknopen. Dat is alleen maar goed. Op andere punten heeft wethouder Abbe al gereageerd rond het rapporteren en monitoren in het sociaal domein. Wie bij de commissie samenleving aanwezig is, weet dat het regelmatig onderwerp van gesprek is: hoe doen we die rapportage? Vorig jaar is afgesproken om nu over te gaan naar een jaarrapportage, maar met dien verstande dat als er iets is, dat dat tussentijds gerapporteerd wordt of dat er een brief komt. Zo komt er binnenkort weer een brief. Het is goed om te onderstrepen wat de wethouder Abbe heeft gezegd. In de P&C cyclus kijken waar vanuit het sociaal domein misschien monitoringselementen mee genomen kunnen worden en voor de rest blijft het vooral in de commissie samenleving gewoon een gespreksonderwerp. Ze stelt voor nu voor die uitgebreide rapportage te volstaan met waar de commissie voor heeft gekozen, voor die rapportage per jaar, omdat dat best wel veel werk is en een uitgebreid boekwerk oplevert. Mevrouw Bouman komt er toch nog even op terug. In het verleden heeft de raad meerdere rapportages gehad. De wethouder geeft aan terug te komen als er wat te melden is. Er zijn voorbeelden gegeven door wethouder Abbe. Maar ze pleit er toch voor, analoog aan wat er in de motie staat, om het toch in gezamenlijkheid te bekijken met mensen vanuit de commissie samenleving. In een grijs verleden is het met de beleidsaccenten tot een zeer goed initiatief gekomen en ook tot resultaat, om te kijken hoe men toch wat meer diepte kan krijgen, ook naar de leden van de commissie samenleving, om het beleid goed te volgen, maar ook de financiën. Ze herhaalt nog: de cijfers, de eindrapportage, zijn over 2018, dan is er de zomerrapportage en dan de begroting. Het zit allemaal erg kort op elkaar. Wethouder Abbe zegt dat de komende tijd nog het e.e.a. komt, maar het gaat om sturingsinstrumenten voor de commissie samenleving. Ze doet een oproep aan de overige leden van de fracties om toch een te kijken om in gezamenlijkheid met het college, de ambtenaren en de leden van de commissie samenleving om te kijken hoe er wat meer sturingsinstrumenten voor bedacht kunnen worden. Dat is haar oproep. Wethouder Van Tatenhove denkt dat het goed is om daar aan te sluiten bij wat wethouder Abbe heeft gezegd. Als er over nagedacht wordt, doe dat dan niet alleen met commissieleden uit de commissie AB, maar betrek daar dan ook de commissie samenleving bij, om te kijken wat dan wenselijk en mogelijk is. Ze denkt dat dat goed is. Dat was het.



De voorzitter vraagt de heer Hoek om de voorzittershamer over te nemen. De heer Hoek geeft het woord aan de burgemeester.

Burgemeester Van de Stadt gaat in op de dag van Lansingerland. Hij sluit zich aan bij de meerderheid van deze raad. Het dicht doen van het gemeentehuis is geen goed idee. Er komen juist klachten over, dat het gemeentehuis dicht is eind van het jaar en de bedoeling is juist om dit jaar aan het eind van het jaar open te blijven. Een extra sluitingsdag dus niet. De gedachte erachter sluit wel aan bij het vertrouwen in het gemeentebestuur enzovoorts. Dat vindt hij sympathiek. De heer Ruitenbergh had het over NL.doet. Als ambtenaren of collegeleden of raadsleden activiteiten willen ontplooiën m.b.t. NL.doet, dan zullen ze niet tegen gehouden worden. Tegelijkertijd wil hij wel waken voor een beeld dat college, ambtenaren, raadsleden, niet weten wat er buiten gebeurt. Niet alleen wordt er ontzettend veel aan gedaan, zoals de klantreizen, maar het zijn ook grotendeels inwoners van deze gemeente. Ze weten best wat er is. Als hij naar de motie kijkt, ziet hij ook een andere kant. De eerste overwegingen gaan over de vraag of men buiten weet wat hier gebeurt. Er zit een communicatief aspect in. Al die elementen zijn voor hem interessant genoeg, ook in het kader van het vertrouwen in het bestuur, om er nog eens even goed over na te denken en om terug te komen misschien. Laat hem even kijken wat eraan gedaan kan worden. Op dit moment heeft hij er nog geen helder beeld van, maar het is intrigerend genoeg. Hij raadt dus deze motie aan zich af. De heer Markus hoort wel een toezegging. De burgemeester zegt dat het goed aangestipt wordt. Heeft de samenleving voldoende zicht op wat er hier allemaal gebeurt. De burgemeester gaat erover nadenken en komt er nog een keer op terug. Volgens hem deed hij daar een toezegging in. Burgemeester Van de Stadt weet dan niet wat de toezegging is. Hij wil er wel over nadenken, maar dan moet er wel iets zijn. Gaat men er dan over een half jaar weer over praten? Of iets dergelijks. Laat hij dit afspreken: beiden houden de vinger aan de pols en beiden spreken elkaar er nog eens op aan, bijvoorbeeld bij de kadernota of wat dan ook. Dan weten ze misschien meer. Als hij nog wat dingen heeft of vraagt of de burgemeester er nog over nagedacht heeft, laten ze het er dan gewoon even over hebben. Een toezegging vindt hij op dit moment moeilijk, omdat hij het zelf op dit moment ook even niet weet. Maar de heer Markus is er gewoon zelf bij. Het belang is helder. Dan t.a.v. de motie 75 jaar bevrijding: hij kan niet anders dan de raad danken voor hun aandacht voor dit belangrijke onderwerp. Hij denkt dat hij de oproep van harte ondersteunt. Laten we op 5 mei, maar ook in de maanden ervoor, want er zijn veel organisaties die iets willen organiseren, laten we zorgen dat het een prachtige en gedenkwaardige dag in de gemeente wordt, die aantoon hoe belangrijk de gemeente die 75 jaar vrijheid vindt. Dank u wel.

De voorzitter staat zijn voorzittershamer weer af aan de burgemeester. De voorzitter wil een ordevoorstel doen. Laat men zich beperken in de tweede termijn tot de dingen die wijzingen. Dit kan betekenen: het wijzigen van een motie of amendement, dat kan ook zijn intrekken. Of een standpunt over een motie of amendement wijzigen of nader toelichten. Probeer te vermijden in herhaling te vallen t.o.v. de eerste termijn. Vervolgens vraagt hij of er behoefte is aan een schorsing. Hij ziet ja-geknik. Hij stelt voor te schorsen voor 5 minuten.

#### *Schorsing*

Na de schorsing heropent de voorzitter de vergadering voor de tweede termijn.

#### *Tweede termijn*

De heer Van Doorn zal ingaan op waar L3B zich nog niet uitgesproken heeft dan wel een opmerking erbij. Structureel in gesprek met jongeren, dat zal L3B steunen. Duidelijke informatie gemeente, dat zal L3B steunen, ervan uitgaande dat die readspeaker gaat werken. Hij ziet de wethouder knikken, dus dan gaat men ermee aan de slag. Dag van Lansingerland: niet steunen. Onderdeel van Global Goals, die zal L3B steunen. De overige niet, maar daar was hij al op ingegaan in de eerste termijn. Verduurzaming van het gemeentelijk vastgoedbeleid. L3B volgt de lijn van het college en zal het om die reden niet steunen. Burgerparticipatie. Hij kijkt even wat GL straks doet. Voor L3B is de toezegging van de wethouder, dat het alle kanten op kan, 3 maar ook 8, sterk genoeg. Afhankelijk van wat GL doet, is dat de lijn die L3B aanhoudt. Gratis RET: er komt een brief, een goede discussie, dat is exact wat in het coalitieakkoord staat, dat is voor L3B klip en klaar. L3B zal deze motie niet steunen en gaat met enthousiasme de discussie voeren over het voorstel wat vanuit het college komt. Dank u wel.

De heer Kuipers houdt het lichte voorbehoud, dat hij misschien zijn steun uitspreekt voor moties die na hem alsnog worden ingetrokken of gewijzigd. De P&C cyclus steunt de VVD van harte. Het sociaal domein, ja, daar blijft de VVD toch haken, ook n.a.v. wat de wethouder heeft gezegd. Hier wordt opgeroepen tot een beeldvorming. Hij zou willen zeggen: doe dat via het geëigende pad van een beeldvorming, zodat ook de agendacommissie zich daar een oordeel over kan vormen. Hij hoort teveel twijfel, ook in zijn eigen fractie. Het is net iets veranderd in de commissie, moet dat dan nu alweer

veranderd worden? Laat men daar een beeldvorming voor gebruiken. Tot een beeldvorming hoeft niet worden opgeroepen in een motie. Die zal de VVD niet steunen. Structureel in gesprek met jongeren: hiervan begrijpt hij dat het wel komt en dat het een beetje overbodig is. Als WIJ hem terug trekt, hoeft hij zich er niet over uit te spreken. Als WIJ benieuwd is wat de heer Kuipers ervan vindt, dan wil de heer Kuipers wel zeggen dat hij het een mooi initiatief, een mooi verwoord deel, maar het klonk alsof het erg overbodig was. Het wild. Beide Leons worden bedankt voor het signaleren van het probleem. Raadsbreed wordt gedeeld achter de zorgen te staan en dat het geregeld moet worden. Dat tekst voor iedereen duidelijk moet zijn, is hem uit het hart gegrepen. Hij is ooit begonnen als eindredacteur voor ministeries. Dat was in de tijd dat er op papier geredigeerd werd en niet via de computer. Ze haalden toen wel eens ambtelijk jargon door en dat er vervolgens naast in potlood geschreven was, maar vervolgens weer uitgegumd door een ambtenaar: waar bemoeit die man zich mee? Dat sloeg dan op hem. Ja, het kan geen kwaad om te laten zien dat er wel degelijk in helder taalgebruik geschreven kan worden. Hij hoorde D66 er vragen bij stellen. Ooit heeft hij een nieuwsbrief gemaakt voor mensen in de WIW in de gemeente Den Haag. Daar was het woord 'beleid' al taboe, omdat die mensen het woord 'beleid' al niet snapten. Men kan nagaan hoe ambtelijke stukken een enorme ambtelijke kloof kunnen opwerpen tussen ambtelijke realiteit en wat mensen ervan snappen. De verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. De VVD is overtuigd door wethouder Abee dat daar aan gewerkt wordt in 2021 en dat zijn mensen ondertussen de handen vol hebben aan andere zaken, die men van ze verlangt. Dat men zich geen zorgen hoeft te maken dat er ondertussen geld in rook op gaat. De Global Goals zitten eraan te komen. Hij hoorde al dat dat iets anders geformuleerd gaat worden. Als dat zo is, zal de VVD het steunen. Dat was zijn bijdrage.

De heer Ruitenber gaat nog even terug naar de motie 'sturen op het sociaal domein'. Het CDA hoort in de antwoorden van het college, dat ze het graag in één traject willen doen en niet apart. Het CDA wil graag benadrukken dat het sociaal een dusdanig financiële impact en dusdanige risico's heeft, ook voor de samenleving, dat dat aparte aandacht verdient. Hij zou graag van het college willen horen hoe zij die aandacht willen waarborgen, los van de gewone P&C cyclus, want daarbij is het risico dat die gigantische bedragen verdwijnen in het grote geheel. Dat is wat het CDA op dit moment ziet, wat er gebeurt. Het gaat om heel grote bedragen, hele grote afwijkingen, hele grote consequenties voor de samenleving als er wat gebeurt. Het CDA wil het graag een status aparte geven, zoals ook de grondexploitatie een status aparte heeft. Het CDA wil nadrukkelijk van het college horen hoe zij dat dan zien. Zijn zij het niet met het CDA eens, dat het die status verdient? Dan de andere moties. Structureel in gesprek met jongeren. Ja, hij was nog even zoekende. Wethouder Van Tatenhove was een beetje vaag. Hij had het gevoel dat ze zei dat ze de motie kan uitvoeren en dus overneemt, maar ze zei het niet helemaal expliciet, dus dat hoort hij graag nog even. Als dat zo is, zal het CDA het uiteraard steunen. Gemeenten voor Global Goals: met het antwoord van het college zal het CDA deze motie steunen. Verduurzaming van het vastgoed zal het CDA niet steunen n.a.v. hetgeen de wethouder zei. Gezien de lichaamstaal van de heer Ruitenber begrijpt hij dat hij nog wat gaat zeggen over het burgerpanel n.a.v. de toezegging. Daar wil hij het bij laten.

De heer Hoek kan kort zijn. De motie 'sturen op sociaal domein': hij legt zich neer bij de woorden van de voorzitter van die commissie. Het is uitgebreid in de commissie aan de orde geweest, hoe men het wil hebben. De heer Ruitenber heeft het over een status aparte, maar dat is maar ten dele waar, want de gemeente heeft te maken met een zorgplicht. Hij wil niet zeggen het niet te willen doen, maar dat gebeurt nu ook, dat de raad regelmatig bijgepraat wordt over de stand van zaken. Dus deze lijkt hem overbodig. De motie van D66. WIJ heeft zichzelf ook altijd op het standpunt geplaatst dat het kostendekkend moet zijn. Dat is de reden waarom vorig jaar die € 50 is terug gegeven. WIJ zal hem niet steunen, maar wel eens met de woorden van D66: wat gaan we eraan doen om er uiteindelijk voor te zorgen dat we volgend jaar niet weer met een verhoging worden geconfronteerd? Daar is hij wel nieuwsgierig naar. De motie van de PvdA: daar is WIJ niet voor. Dat was het wat hem betreft. Dank u wel.

De heer Markus heeft het even over de motie van de CU, de dag van Lansingerland. De burgemeester verwoordde het goed. Het doel was om de samenleving te laten zien welk belangrijk werk gedaan wordt in dit huis. Hij kan zijn knopen tellen m.b.t. hoe hier tegenaan gekeken wordt. De burgemeester zei het goed te vinden om het gesprek te starten hoe het op een goede manier opgelost kan worden. Welke originele ideeën leven er allemaal? Wat de CU betreft, is deze motie een start om daar met elkaar goed over na te denken. De CU zal dat zeker doen. Van de burgemeester begrijpt hij dat hij dat ook zeker zal gaan doen. Daar gaat vast en zeker wat moois uit groeien. Daarnaast zei de burgemeester dat ambtenaren kunnen aangeven mee te willen doen met NL. doet. Laat dat een stevige oproep zijn. Het is ook een gezellig teamuitje, om samen met de VVD schommels te gaan verven in de Kievit. Die motie zal de CU intrekken, maar de komende maanden zal nagedacht worden hoe er invulling aan te geven. Dan nog een reactie m.b.t. de motie verduurzaming gemeentelijk vastgoed. Hij heeft de brief erbij gepakt en de beantwoording van de wethouder aangehoord. Dat heeft de CU doen besluiten om tegen deze motie te stemmen. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer begint met de eigen moties. De motie m.b.t. openingstijden afvalbrengstation houdt D66 aan tot het verder besproken wordt en het verder uitgewerkt is. De voorzitter merkt op, dat de raad 'aanhouden van moties' niet kent. Ze trekt hem dan in. Ze stopt hem in de eigen achterzak en kan hem altijd weer een keer indienen. Even voor de formaliteit: ze trekt hem in. Mevrouw Den Heijer bedoelt dat precies. Afval scheiden loont: het is toch echt een gratis advies om te leren van succesvol beleid van andere gemeenten. Waarom niet mee nemen bij het maken van ons plan? Deze motie zal D66 nog indienen. Het verlagen van de afvalstoffenheffing dient D66 ook in. Het nieuwe beleid moet ervoor zorgen dat de kosten omlaag gaan en het liefst voor degenen die zorgen voor het minste afval. De motie over de Sustainable Development Goals wordt aangepast op advies van de wethouder, met veel dank voor de steun van alle fracties en vooral het college om hiermee aan de slag te gaan. Dan nog wat nadere toelichting n.a.v. wat wethouder over moties hebben gezegd. Nog drie. Na de toelichting gaat D66 mee met de motie van de CU en WIJ over begrijpelijk taalgebruik. D66 heeft vragen gesteld over hoe nodig het is. De wethouder heeft aangegeven dat het een steuntje in de rug is, waarmee ze bezig zijn. Dan doet D66 daar graag aan mee. Dan de motie van WIJ over de jongerenparticipatie. D66 heeft van de wethouder gehoord, dat ze dat als een steun in de rug voelt om daarmee door te gaan. Dan wil D66 die ook steunen. Dan nog de motie over het sociaal domein. Het CDA wil van de wethouder horen wat er aan de hand is en waarom dit niet zou kunnen. Wat D66 betreft, wordt die motie gewoon ingediend en gaat men over tot stemming. Daar wil ze het bij laten.

De heer Ruijtenberg begint met de moties van de overige partijen. De motie over de P&C cyclus, de discussie gehoord hebbend, gaat GL steunen. Het is goed dat er goed gereflecteerd wordt op onszelf. Sturen op het sociaal domein: hoewel hij er in de commissie nog heel enthousiast over was, is hij door zijn gewaardeerde collega aan zijn linker zijde echt op zijn vingers getikt: het gaat af van de afspraak die in de commissie gemaakt is. De wethouder gaf er ook antwoord op. GL heeft besloten deze niet te steunen, GL gaat mee met de wethouder. Dan de brief over begrijpelijke informatie. GL steunt deze uiteindelijk. Het is belangrijk. De wethouder heeft genoeg aangegeven het ook belangrijk te vinden. De AOW van de vervoerders, van de PvdA, ook die gaat GL steunen. GL denkt nog steeds dat het niet ver genoeg gaat, omdat GL graag onderzoek zou willen hebben ook naar andere armlastigen, maar het is een eerste stap op weg naar een doel wat misschien ooit bereikt gaat worden. Die gaat GL toch steunen. Dan het eigen amendement. In de schorsing heeft hij in de rookkamer heel diep in de ogen gekeken van wethouder Fortuyn. Die ogen zijn inderdaad blauw. Dat plus zijn toezeggingen gehoord hebbende, die aan het katheter, heeft GL besloten om dit amendement in te trekken. Dus die hoeft niet meer in stemming gebracht te worden. Dan de twee motie. Die over verduurzaming van gebouwen houdt GL aan, omdat GL namelijk niet overtuigd is, dat er geen laaghangend fruit te vinden is. GL wil daar toch graag een stemming over hebben. Dan de moties van D66 en GL over het afvalbeleid. 14 maanden lang sjouwt hij dit ding met zich mee, over het coalitieakkoord, en doet hij er niets mee en vandaag gaat hij hem twee keer gebruiken. Hij leest namelijk op blz.29: een gemeente met gedegen financieel beleid, waarbij de financiën in control zijn en de lasten van de burgers niet afwijken van landelijk gemiddelde cijfers. Vervolgens ziet hij staat: wij willen de woonlasten van onze inwoners verlagen. Ook op blz.29. En wat doet men nu met het afvalbeleid? Er zijn heel veel draadjes genoemd door de wethouder. Men ruimt draadjes op, maar dat doet dit college niet. Het kiest ervoor om het afvalbeleid weer voor zich uit te schuiven naar eind 2020. Bij 'waar staat je gemeente': in 2017 was er 188kg restafval per inwoner. Hij weet niet wat de stand nu is, maar de gemeente is nog heel ver verwijderd van die 100kg. Dat is weliswaar geen wettelijke dwang, maar er is wel een normering op. De gemeente wordt als het ware gestraft door de overheid, want er moet meer voor betaald worden. Hij heeft net van de wethouder gehoord, dat die meerkosten ook in rekening gebracht worden bij de burgers, omdat het immers een gesloten systeem moet zijn. Wat is het gevolg? De burger gaat betalen, meer afvalstoffenheffing, voor het feit wij met elkaar niet in staat zijn om een goede beslissing te nemen over het afvalbeleid. Daarom wil hij deze moties toch graag in stemming hebben. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef wil allereerst zeggen dat ze de motie over het plan en budget AOW gerechtigden met een laag inkomen OV gratis gaat intrekken. De wethouder heeft in de eerste termijn al een duidelijke uitleg gegeven m.b.t. wat eraan zit te komen aan informatie, waarmee de fracties een goed debat kunnen hebben. In de pauze heeft hij dat nog verder toegelicht. Ze heeft besloten met de heer Xhemaili, die altijd trouw op de tribune zit, dat ze de motie intrekken. Op dit moment heeft ze geen andere opmerkingen te plaatsen bij de moties en het amendement. Ze is niet veranderd in haar standpunt, dus ze gaat niet herhalen wat ze in de eerste termijn heeft gezegd. Dank u wel.

Wethouder Abee denkt dat er klaarblijkelijk toch enig misverstand is over hoe het college denkt over de motie P&C cyclus en de motie sociaal domein. Hij heeft geprobeerd aan te geven, dat los van wat het college vindt het college het belangrijk vindt dat zowel in die P&C cyclus als onderdeel apart, maar ook over het sociaal domein volstrekt duidelijkheid komt over wat de raad verwacht en wat de raad als goede sturingsinstrumenten ziet, goede terugkoppelingsmomenten en goede kengetallen weet om te kunnen sturen, op het totaal van de begroting, die ook over de grex gaat, maar ook op het totaal van het sociaal domein. Het college vindt, dat als er een behoefte vanuit de raad is, dan moeten die beide omarmd

worden. Hij heeft aangegeven dat het voor het college belangrijk is, dat niet gekeken wordt of het wiel opnieuw uitgevonden moet worden. Wel grappig te noemen dat het model Goeree het model was wat de gemeente in 2013 heeft afgeschaft, maar iets kan ook weer terug gehaald worden. Een belangrijk uitgangspunt is om niet op voorhand conclusies te trekken dat iets niet deugt. Geconstateerd wordt dat er bij delen van de raad behoefte is om die onderdelen nader onder een vergrootglas te leggen. Op het terrein van het sociaal domein is er de commissie samenleving, voor mensen die daar worden afgevaardigd is het uitermate belangrijk. Voor alle duidelijkheid: het college omarmt beide moties, ervan uit gaande dat gekeken wordt naar hetgeen er is en of dat geoptimaliseerd kan worden. Als de eindconclusie is dat hetgeen er is niet te optimaliseren is, dan gaat men naar bevind van zaken handelen. Het is evident dat de raad op welk terrein dan ook het gevoel moet hebben en zeker niet in de laatste plaats het sociaal domein, dat daar een goed gevoel is bij de raad, dat daar de juiste gegevens op tafel komen, op de juiste momenten, in de juiste rapportages. Dat wilde hij wel graag toelichten, want het is vervelend als het college met de beantwoording enige diffuusheid heeft gebracht. Waar mevrouw Draak dan nog wel benieuwd naar is, is of die twee moties elkaar niet overlappen. Wethouder Abee denkt dat niet. Er zijn duidelijk beleidsterreinen, zoals grex en sociaal domein. Terecht wordt gezegd dat het sociaal domein een heel forse is, een heel belangrijke, ook gezien wat er door het jaar heen gebeurt. Die overlappen elkaar niet. Hij wil geen verwarring creëren, maar en voor het sociaal domein maar ook voor de grex en andere onderdelen van de begroting is het uitgangspunt: laat men kijken of het te verbeteren of te optimaliseren is. Dat is het uitgangspunt. Dat het sociaal domein in een aparte motie aan de orde is, waarin gesteld is dat daar behoefte aan is en die behoefte is er ook vanuit het college, om eens goed vast te leggen waar men het over heeft en wat afgesproken wordt, zodat men weet waaraan toe te zijn. Volstrekt helder. Het sociaal domein is een belangrijk component, daar moeten we het over hebben. Dat hoort aparte aandacht te krijgen. Hij probeert hiermee de verduidelijking te geven die klaarblijkelijk in zijn eerste termijn niet zo duidelijk was. Belangrijk dat de raad met elkaar vast stelt waarbij men het goede gevoel heeft, bij welke presentaties en kengetallen. Sociaal domein lijkt hem niet alleen vanwege het geld meer dan belangrijk. Dank u wel. De voorzitter wijst hem op de afvalstoffenheffing. Wethouder Abee zegt dat het principe is: 100% kostendekkend. Dat betekent dat als er minder kosten gemaakt worden, de tarieven omlaag gaan. Dat is de afgelopen jaren gebeurd. Maar als de kosten omhoog gaan, dan moet dat in het principe van de 100% kostendekking omhoog. Dat is de consequentie. Daarom is het de afgelopen jaren fors verlaagd. Nu constateert men dat door allerlei situaties de kosten omhoog gaan. De voorzitter merkt op, dat wethouder Fortuyn dit het goede antwoord vindt.

Wethouder Van Tatenhove ziet de motie over jongerenparticipatie als een steun in de rug voor wat ingezet is, dus die kan ze overnemen.

De voorzitter gaat over tot de stemming. Het amendement is ingetrokken. Daarmee wordt als eerste gestemd over het voorstel. Daarna de moties in volgorde van indienen en voor zover niet ingetrokken. Hij brengt in stemming de meerjarenbegroting 2020-2023 en de vier bijbehorende beslispunten. Wie is er voor dit voorstel? De begroting is met unanieme stemmen aangenomen.

De voorzitter gaat over tot het stemmen over de moties. Hij begint met motie 2019-034, planning en control cyclus. Wie is er voor deze motie? Met de stemmen van D66 tegen en de overige voor is de motie aangenomen.

De voorzitter brengt motie nummer 2019-035 instemming, steun voor 75 jaar vrijheid. Wie is er voor deze motie? Deze motie is met algemene stemmen aangenomen.

De voorzitter brengt motie nummer 2019-036 instemming, sturen op het sociaal domein. Wie is er voor deze motie? Dat zijn de fracties van L3B, VVD, CDA en D66. De overige fracties zijn tegen. Daarmee is de motie aangenomen.

De voorzitter brengt motie nummer 2019-037 instemming, structureel in gesprek met jongeren. Wie is er voor deze motie? Deze motie is met algemene stemmen aangenomen.

De voorzitter brengt motie nummer 2019-038 instemming, opvang van gewonde in het wild levende dieren. Wie is er voor deze motie? Deze motie is met algemene stemmen aangenomen.

De voorzitter brengt motie nummer 2019-040 instemming, duidelijke informatie. Wie is er voor deze motie? Die is met algemene stemmen aangenomen. Niemand is voor onduidelijke informatie, constateert hij.

De voorzitter brengt motie nummer 2019-041 instemming, Lansingerland onderdeel van gemeenten voor Global Goals. Wie is er voor deze motie? Met algemene stemmen aangenomen.

De voorzitter brengt motie nummer 2019-042 instemming, verlagen afvalstoffenheffing inwoners. Wie is er voor deze motie? De heer Hoek vraagt of hij een stemverklaring mag afgeven. Hij heeft de bijdrage van GL goed gehoord en van D66. WIJ zal voor deze motie stemmen, omdat WIJ vindt dat de burger in feite de dupe wordt van het gegeven dat beleid op dit moment uit blijft. De voorzitter gaat over tot de stemming. Wie is er voor deze motie? Voor zijn de fracties van D66, WIJ en GL. De overige fracties tegen. Daarmee is de motie verworpen.

De voorzitter brengt motie nummer 2019-044 instemming, afval scheiden loont. Wie is er voor deze motie? Voor zijn de fracties van D66, WIJ, CU, PvdA en GL. Hij houdt even de adem in, want er zijn nog twee afwezigen. De motie is verworpen.

De voorzitter brengt motie nummer 2019-045 instemming, zeg ja tegen de ja-ja sticker. Wie is er voor deze motie? Voor zijn de fracties van D66, WIJ, CU en GL en daarmee is deze motie verworpen.

De voorzitter brengt motie nummer 2019-046 instemming, verduurzaming gemeentelijk vastgoed. Wie is er voor deze motie? Voor zijn de fracties van de PvdA en GL, WIJ en D66 en daarmee is ook deze motie verworpen.

De voorzitter constateert dat de administratie goed bijgehouden is door de griffier. Dat betekent dat agendapunt 8 afgerond wordt.

## **9. Hamerstukken:**

### **9.a Bekrachtiging geheimhouding indien van toepassing**

Niet van toepassing.

## **10. Sluiting**

De voorzitter sluit de vergadering om 23.05 uur onder dankzegging voor ieders inbreng.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

drs. Marijke Walhout